

OPP

Obavještenje o promjeni propisa

Naziv propisa:	Pravilnik o zborniku vazduhoplovnih informacija Bosne i Hercegovine
Svrha propisa:	U skladu sa Zakonom o vazduhoplovstvu BiH, član 14. Sektor za vazduhoplovnu navigaciju i aerodrome (ANAD), Odsjek za vazduhoplovnu navigaciju (ANS) u sklopu planiranih aktivnosti pristupiće izradi propisa iz oblasti koju definiše Pravilnik o zborniku vazduhoplovnih informacija Bosne i Hercegovine. Pravilnik će biti usklađen sa standardima i preporučenom praksom EUROCONTROL-a i Uredbama Evropske komisije (EC). Pravilnik će biti usklađen sa standardima i preporučenom praksom Međunarodne organizacije za civilno vazduhoplovstvo (ICAO) i Uredbama Evropske komisije (EC).
Obrazloženje ^{1*}	Važeći Pravilnik o zborniku vazduhoplovnih informacija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 07/14) nije u potpunosti usklađen sa drugim relevantnim propisima iz ove oblasti. Donošenjem Pravilnika o zborniku vazduhoplovnog informisanja Bosne i Hercegovine biće stavljen van snage Pravilnik o zborniku vazduhoplovnih informacija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 07/14).
Datum objave OPP:	03.01.2017. godine
Rok za dostavu komentara:	03.02.2017. godine.
Kome se dostavljaju komentari:	Biljana Blagojević
e-mail na koji se dostavljaju komentari:	biljana.blagojevic@bhdca.gov.ba
Prilog Prednacrt propisa:	Pravilnik o zborniku vazduhoplovnih informacija Bosne i Hercegovine

¹ Objašnjena potreba za donošenjem propisa i druge informacije kao što su: pravni osnov za uvođenje propisa, razlozi i objašnjenje odabrane politike, usklađenost sa evropskim zakonodavstvom, provedbeni mehanizmi i obezbjeđenje poštovanja propisa, potrebna finansijska sredstva za provođenje propisa i finansijski efekti itd.

ToR
Inicijativa za izradu propisa

1.	Radni naziv propisa	Pravilnik o zborniku vazduhoplovnih informacija Bosne i Hercegovine
2.	Datum:	16.12.2016. godine
3.	Podnosilac ToR-a	ANS (Odsjek za vazduhoplovnu navigaciju) Biljana Blagojević, Stručni saradnik za vazduhoplovne publikacije, organizaciju vazdušnog prostora i prilazne i odletne procedure letenja AIP/LSSIP/RNAV/SID/STAR
4.	Referentni propis	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Zakon o vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine, („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ broj 39/09); ✓ Aneks 4 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu – Vazduhoplovne karte (Aeronautical Charts); ✓ Aneks 14 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu – Aerodromi (Aerodromes), Tomovi I i II; ✓ Aneks 15 Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu – Službe vazduhoplovnog informisanja (Aeronautical Information Services); ✓ Uredba (EU) br. 1035/2011 kojom se utvrđuju zahtjevi za pružanje usluga vazdušne plovidbe;
5.	Svrha propisa ²	U skladu sa Zakonom o vazduhoplovstvu BiH, član 14. Sektor za vazduhoplovnu navigaciju i aerodrome (ANAD), Odsjek za vazduhoplovnu navigaciju (ANS) u sklopu planiranih aktivnosti pristupiće izradi propisa iz oblasti koju definiše Pravilnik o zborniku vazduhoplovnih informacija Bosne i Hercegovine. Pravilnik će biti usklađen sa standardima i preporučenom praksom EUROCONTROL-a i Uredbama Evropske komisije (EC). Pravilnik će biti usklađen sa standardima i preporučenom praksom Međunarodne organizacije za civilno vazduhoplovstvo (ICAO) i Uredbama Evropske komisije (EC).
6.	Obrazloženje ³	Važeći Pravilnik o zborniku vazduhoplovnih informacija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj 07/14) nije u potpunosti usklađen sa relevantnim propisima iz ove oblasti. Zbog velikih izmjena u ICAO Aneksu 15 – Usluge vazduhoplovnog informisanja, pristupilo se izradi novog Pravilnik o zborniku vazduhoplovnih informacija Bosne i Hercegovine

² U skladu sa članom 7. Pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa.

³ Objašnjena potreba za donošenjem propisa i druge informacije kao što su: pravni osnov za uvođenje propisa, razlozi i objašnjenje odabrane politike, usklađenost sa evropskim zakonodavstvom, provedbeni mehanizmi i obezbjeđenje poštovanja propisa, potrebna finansijska sredstva za provođenje propisa i finansijski efekti itd.

7.	Predlog sastava tima za izradu propisa	<p>✓ Stručno osoblje Odsjeka za vazduhoplovnu navigaciju (ANS);</p> <p>U slučaju procjene o potrebi, timu se mogu priključiti i predstavnici iz drugih vazduhoplovnih organizacija, udruženja, avio prevoznika, industrije itd.</p> <p>Radom tima rukovodi Šef odsjeka vazduhoplovne navigacije (ANS).</p>
8.	Rok za izradu propisa	31.12.2016.
9.	Rok za donošenje propisa	jul 2017.
10.	Forma budućeg propisa (zakon, pravilnik, procedura, uputstvo, odluka, naredba, itd.)	<p>Propis će biti izrađen u formi pravilnika.</p> <p>Rok za usaglašavanje propisa je 30 dana.</p>

Šef odsjeka, nosilac aktivnosti izrade propisa:

Radomir Gavrić

Na osnovu člana 16. i 61. stav (1) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", broj: 32/02 i 102/09), i člana 14. stav (1) Zakona o vazduhoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", broj: 39/09), generalni direktor Direkcije za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi:

PRAVILNIK

O ZBORNIKU VAZDUHOPLOVNIH INFORMACIJA BOSNE I HERCEGOVINE

Član 1. (Predmet)

(1) Ovim pravilnikom se utvrđuju osnovni elementi Zbornika vazduhoplovnih informacija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: "AIP"), kao što su: kompozicija/forma AIP-a, jezik, dizajn, kao i sadržaj AIP-a.

Član 2. (Odgovornosti pružaoca usluga vazduhoplovnog informisanja)

(1) U skladu sa članom 4. stav (6) Pravilnika o uslugama vazduhoplovnog informisanja u Bosni i Hercegovini, pružalac usluga vazduhoplovnog informisanja Bosne i Hercegovine je odgovoran za publikovanje AIP-a.

(2) Postupcima utvrđenim operativnim priručnikom, pružalac usluga vazduhoplovnog informisanja u Bosni i Hercegovini će obezbjediti publikovanje AIP-a, kao i izmjene i dopune navedenog dokumenta. Vazduhoplovne informacije, koje susastavni dio AIP-a, publikovaće se u skladu sa odgovarajućim razdobljima primjene, zavisno o njihovom operativnom značaju.

Član 3. (Pojmovi i skraćenice)

(1) Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom pravilniku imaju slijedeće značenje:

a) Aerodrom (*Aerodrome*): Unaprijed definisano područje na kopnu ili vodi (uključujući sve objekte, instalacije i opremu) namijenjeno za slijetanje, polijetanje i kretanje vazduhoplova u bilo kojem dijelu ili cjelini;

b) Direkcija za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine (*Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation*): Nadležna vazduhoplovna vlast Bosne i Hercegovine;

c) Dodaci na AIP (*AIP Supplement*): Privremene izmjene informacija u AIP-u, koje se objavljuju na posebnim/izdvojenim stranicama;

d) Geoid (*Geoid*): Površina jednakih potencijala (ekvipotencijalna površina) u polju Zemljine gravitacije koja se poklapa sa neuznemirenim srednjim nivoom mora kontinuirano produženim kroz kontinente. Oblik geoida je nepravilan zbog lokalnih gravitacionih poremećaja (plima, salinitet, strujanja, i sl.) i smjer gravitacije je upravan/normalan na geoid u svakoj tački;

e) Integrisani paket vazduhoplovnih informacija (*Integrated Aeronautical Information Package*): Paket koji se sastoji od slijedećih elemenata:

1. Zbornik vazduhoplovnih informacija, uključujući amandmane na AIP,
2. Dodatke na AIP,
3. Hitnih vazduhoplovnih obavještenja - NOTAM i Pretpoletnih informativnih biltena (PIB),
4. Vazduhoplovnih informativnih cirkulara (AIC), i
5. Kontrolnih lista i lista važećih NOTAM-a;

f) Integritet vazduhoplovnih podataka (*Integrity (aeronautical data)*): Stepen pouzdanosti da vazduhoplovni podaci i njihove vrijednosti nisu bili izgubljeni ili promjenjeni od vremena nastanka ili ovlaštene izmjene;

g) Izmjene AIP-a (*AIP Amendment*): Trajne izmjene informacija sadržanih u AIP-u.

h) Kontrolisana zona (*Control zone*): Kontrolisani vazdušni prostor koji se prostire od zemlje do određenog nivoa u visinu;

i) Kontrolisana oblast (*Control area*): Kontrolisani vazdušni prostor koji se prostire iznad utvrđene granice iznad zemlje;

j) Ograničena zona (*Restricted area*): Dio vazdušnog prostora u kome se na određeno vrijeme letenje vazduhoplova ograničava i odvija prema unaprijed određenim uslovima;

κ) Opasna zona (*Danger area*): Dio vazdušnog prostora utvrđenih dimenzija unutar kojeg, u određenim periodima, mogu postojati aktivnosti opasne po letenje vazduhoplova.

l) Poletno-sletna staza (*Runway*): Definisana pravougaona površina na aerodromu na kopnu namjenjena za slijetanje i polijetanje vazduhoplova.

m) Prepreka (*Obstacle*): Označava sve fiksne (privremene ili stalne) i pokretne objekte ili njihove dijelove, koji:

1. su smješteni na površini namjenjenoj za kretanje vazduhoplova po tlu; ili
2. nadvišavaju definisane površine namjenjene za zaštitu vazduhoplova u letu; ili
3. se nalaze izvan tih definisanih površina i ocijenjeni su kao opasni za vazdušnu plovidbu.

n) Pretpoletni informativni bilten (*Pre-flight information bulletin*): Prikaz aktuelnih NOTAM informacija od operativnog značaja, pripremljen neposredno prije izvršenja leta;

o) Prelazna apsolutna visina (*Transition Altitude*): Apsolutna visina na kojoj ili ispod koje se vertikalna pozicija vazduhoplova izražava kao apsolutna visina;

- p) Pružalac usluga vazduhoplovnog informisanja: Agencija za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi (BHANSA) ili druga organizacija koja posjeduje važeći sertifikat za pružanje usluga vazduhoplovnog informisanja, a imenovana je od strane nadležne vazduhoplovne vlasti;
- r) Regulisanje i kontrola vazduhoplovnih informacija (*AIRAC*): Sistem sa svrhom pravovremenog najavljivanja okolnosti koje zahtijevaju značajne izmjene u operativnoj praksi, zasnovan na zajedničkim, unaprijed određenim datumima stupanja na snagu;
- s) Tačnost (*Accuracy*): Stepen podudaranja između predviđene ili izmjerene vrijednosti i stvarne vrijednosti;
- t) Vazduhoplovni podaci (*Aeronautical data*): Predstavljaju formalizovan prikaz vazduhoplovnih činjenica, koncepata ili uputstava, podesan za komunikaciju, interpretaciju, tumačenje ili obradu;
- u) Vazduhoplovne informacije (*Aeronautical information*): Informacije koje proizilaze iz prikupljanja, analize i formatiranja vazduhoplovnih podataka.
- z) Vazduhoplovni informativni cirkular (*Aeronautical Information Circular*): Obavještenje koje sadrži informacije koje se ne mogu objaviti putem NOTAM-a ili AIP-a, koje se odnose na bezbjednost letenja, vazdušnu plovidbu, tehnički, administrativni ili zakonodavni sadržaj;
- aa) Vazduhoplov (*Aircraft*): Svaka mašina koja se održava u atmosferi zbog reakcije vazduha, osim reakcije vazduha u odnosu na zemljišnu površinu;
- bb) Zbornik vazduhoplovnih informacija (*Aeronautical Information Publication*): Zbornik koji objavljuje država ili se objavljuje u ime države i sadrži vazduhoplovne informacije trajnog karaktera značajne za vazdušnu plovidbu.
- cc) Zabranjena zona (*Prohibited area*): Vazdušni prostor određenih dimenzija iznad zemlje ili teritorijalnih voda neke države u kojem je letenje vazduhoplova zabranjeno

(2) Skarćenise upotrebljene u ovom pravilniku imaju slijedeće značenje:

- a) AIC (*Aeronautical Information Circular*) – Vazduhoplovni informativni cirkular;
- b) AIP (*Aeronautical Information Publication*) – Zbornik vazduhoplovnih informacija;
- c) AIRAC (*Aeronautical Information Regulation and Control*) – Regulisanje i kontrola vazduhoplovnih informacija;
- d) AMDT (*Amendment (AIP Amendment)*) – AIP Amandman;
- e) ATS (*Air Traffic Services*) – Usluge kontrole vazdušnog saobraćaja u vazdušnoj plovidbi;
- f) AIP SUP (*AIP Supplement*) – AIP dodaci;
- g) BHDCA (*Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation*) – Direkcija za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine;;
- h) H24 (*Continuous day and night service*) – Danonoćna služba;

- i) FIS (*Flight Information Service*) – Služba informisanja u letu;
- j) IAIP (*Integrated Aeronautical Information Package*) – Integrisani paket vazduhoplovnih informacija;
- k) ICAO (*International Civil Aviation Organisation*) – Međunarodna organizacija za civilno vazduhoplovstvo;
- l) ILS (*Instrument Landing System*) – Sistem za instrumentalno slijetanje;
- m) IFR (*Instrument Flight Rules*) – Правила инструменталног летења;
- n) MSL (*Mean Sea Level*) – Srednji nivo mora;
- o) NOF (*International NOTAM Office*) – Međunarodna NOTAM kancelarija;
- p) NAVAID (*Navigation Aid*) – Navigaciona sredstva;
- r) NSA (*National Supervisory Authority*) – Državna nadzorna vlast/Nacionalno nadzorno tijelo;
- s) PIB (*Pre-flight Information Bulletin*) – Predpoletni informativni bilten;
- t) R (*Restricted Area*) – Ograničena zona;
- u) RWY (*Runway*) – Poletno-sletna staza;
- v) SARPs (*Standard and Recommended Practices*) – Standardi i preporučena praksa (ICAO);
- z) SID (*Standard Instrument Departure*) – Standardni instrumentalni odlazak;
- aa) SSR (*Secondary Surveillance Radar*) – Sekundarni nadzorni radar;
- bb) STAR (*Standard Instrument Arrival*) – Standardni instrumentalni dolazak;
- cc) WGS-84 (*World Geodetic System 1984*) – Svjetski geodetski sistem;
- dd) UTC (*Coordinated Universal Time*) – Univerzalno koordinisano vrijeme.

Član 5. **(Sadržaj Zbornika vazduhoplovnih informacija (AIP))**

- (1) AIP sadrži tri dijela podjeljena na sekcije i podsekcije koje su standardno obilježene radi standardizovanog elektronskog skladištenja i pronalaženja.
- (2) AIP se objavljuje na latiničnom pismu, a sadržaj dijelova, sekcija i podsekcija AIP je prikazan u Prilogu I ovog pravilnika.
- (3) Izuzetno od stava (2) ovog člana, ako se ukaže potreba da se olakša operativna upotreba u letu, format i uređenje AIP-a mogu da budu drugačiji, pod uslovom da se unese odgovarajuća tabela sadržaja.

(4) Ako je potrebno, karte, mape ili dijagrami se koriste kao dodatak ili zamjena za tekstualne ili tabelarne podatke u AIP-u.

Član 6. **(Dijelovi Zbornika vazduhoplovnih informacija)**

(1) Prvi dio AIP-a (Opšte odredbe – GEN) sadrži:

- a) podatke o ustanovama, odnosno organizacijama koje su odgovorne za opremu, usluge i postupke navedene u AIP-u;
- b) opšte uslove pod kojima su usluge ili oprema dostupne za upotrebu u međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu;
- c) listu značajnih odstupanja domaćih propisa i prakse od ICAO standarda, preporučene prakse i postupaka, u formatu koji omogućava da korisnik lako razlikuje zahtjeve iz domaće zegulative, kao i ICAO zahtjeve;
- d) način djelovanja, kada ICAO standardi, ppreporučena praksa i postupci predviđaju mogućnost izbora između više pravaca djelovanja.

(2) Drugi dio AIP-a (Vazdušni prostor – ENR) sadrži opšta pravila i postupke koji se primjenjuju u vazdušnom prostoru Bosne i Hercegovine, opis i podjelu vazdušnog prostora, podatke o ATS rutama, podatke o radio-navigacionim uređajima i sistemima i podatke o aktivnostima koje mogu da utiču na bezbjednost vazdušne plovidbe.

(3) Treći dio AIP-a (Aerodromi/Helidromi (AD)) sadrži slijedeće vazduhoplovne karte, ako su dostupne za određeni međunarodni aerodrom, odnosno helidrom:

- a) Aerodromska/Helidromska karta – *ICAO/Aerodrome/Heliport Chart – ICAO*;
- b) Karta aerodromske površine za kretanje – *ICAO/Aerodrome Ground Movement Chart – ICAO*;
- c) Karta prepreka aerodroma tip A – *ICAO/Aerodrome Obstacle Chart – ICAO Type A*;
- d) Aerodromska karta terena i prepreka ICAO (elektornska)/*Aerodrome Terrain and Obstacle Chart – ICAO (Electronic)*;
- e) Karta parkiranja/pristajanja vazduhoplova – *ICAO/Aircraft Parking/Docking Chart – ICAO*;
- f) Karta područja – *ICAO/Area Chart – ICAO*;
- g) Karta minimalnih radarskih apsolutnih visina – *ICAO/ATC Surveillance Minimum Altitude Chart – ICAO*;
- h) Karta za instrumentalno prilaženje – *ICAO/Instrument Approach Chart – ICAO*;
- i) Karta terena za precizno prilaženje- *ICAO/Precision Approach Terrain Chart – ICAO*;
- j) Karta standardnih instrumentalnih dolazaka (STAR) – *ICAO/Standard Arrival Chart – Instrument (STAR) – ICAO*;

- k) Karta standardnih instrumentalnih odlazaka (SID) – ICAO/*Standard Departure Chart – Instrument (SID) – ICAO*;
- l) Karta za vizuelno prilaženje/*Visual Approach Chart – ICAO*;

Član 7. (Opšte odredbe – AIP)

- (1) AIP je zasebna publikacija koja mora da ima tabelu sadržaja.
- (2) Prilikom izrade AIP-a izbjegava se ponavljanje ili dupliranje informacija koje su već sadržane u njemu ili u drugim izvorima.
- (3) Ako se objavljuje zajednički AIP sa drugom državom, to se jasno naznačava na naslovnoj strani i u tabeli sadržaja AIP-a.
- (4) Svaka strana/karta AIP-a označava se datumom koji se sastoji od dana, mjeseca (po imenu) i godine i koji predstavlja datum objavljivanja ili datum kada informacija stupa na snagu.
- (5) Kako bi se postigla ažuriranost, u odgovarajućim vremenskim intervalima objavljuje se kontrolna lista koja sadrži broj strane ili datum svake strane/karte u AIP-u, kao i datum kontrolne liste.
- (6) AIP sadrži informacije koje jasno ukazuju na:
 - a) identitet AIP-a;
 - b) teritoriju koju on obuhvata i način na koji je podjeljen;
 - c) naziv države i organizaciju, odnosno ustanovu koja ga izrađuje;
 - d) broj strane, odnosno naslov karte;
 - e) stepen pouzdanosti, ako je informacija nepouzdana;
- (7) Veličina stranica AIP-a iznosi najviše 210x297 mm, s tim što mogu da se koriste veći formati pod uslovom da su presavijeni na istu veličinu.
- (8) Sve izmjene AIP-a ili nove informacije na ponovo objavljenoj strani se označavaju uočljivim simbolom ili oznakom;
- (9) Izmjene u AIP-u koje imaju operativni značaj se objavljuju u skladu sa AIRAC postupcima i jasno se označavaju skraćenicom AIRAC.
- (10) Intervali za izmjenu AIP-a se raspoređuju tako da informacije u njemu budu ažurne i objavljuju se u prvom dijelu (GEN), pri čemu se ručne izmjene izbjegavaju uvijek kada je to moguće.

Član 8. (Specifikacije za amandmane na AIP (AIP AMDT))

- (1) Izmjene u AIP-u koje su trajnog karaktera se objavljuju kao amandmani na AIP.

(2) Svakom amandmanu se dodjeljuje serijski broj, pri čemu ti brojevi moraju da budu uzastopni.

(3) Na svakoj strani amandmana na AIP, uključujući naslovnu, prikazuje se datum objavljivanja, a na svakoj stranici AIRAC amandmana na AIP, uključujući naslovnu, se prikazuje datum stupanja na snagu, kao i tačno vrijeme početka važenja informacija, ako to vrijeme nije 0000 UTC.

(4) Amandman na AIP sadrži reference na serijske brojeve elemenata Integriranog paketa vazduhoplovnih informacija (IAIP) čiji sadržaj je uključen u amandman.

(5) Na naslovnoj strani amandmana na AIP se nalazi kratak sadržaj informacija na koje se odnose amandmani.

(6) Ako se amandman na AIP ne objavi u ustanovljenom vremenskom intervalu, objavljuje se obavještenje sa skraćenicom NIL, koje se distribuira posredstvom mjesečne liste važećih NOTAM-a u obliku slobodnog teksta.

Član 8. (Specifikacije za dodatke na AIP)

(1) Privremene dugoročne izmjene vazduhoplovnih informacija (tri mjeseca ili duže) i kratkoročne informacije koje sadrže obiman tekst i/ili grafičke prikaze se objavljuju kao dodaci na AIP.

(2) Svakom dodatku na AIP se dodjeljuje serijski broj, pri čemu ti brojevi moraju da budu uzastopni i da se zasnivaju na kalendarskoj godini.

(3) Strane dodataka na AIP se drže u AIP-u sve dok je njihov sadržaj ili dio sadržaja važeći.

(4) Ukoliko se pojavi greška u dodatku na AIP ili ako se promijeni period važenja dodatka na AIP, novi dodatak na AIP se objavljuje kao zamjena.

(5) Ukoliko postoje vremenska ograničenja u distribuciji dodataka na AIP, primjenjuju se zahtjevi koji se odnose na NOTAM.

(6) Ukoliko se dodatak na AIP dostavlja kao zamjena za informacije sadržane u NOTAM-u, mora uključivati serijski broj predmetnog NOTAM-a.

(7) Kontrolna lista važećih dodataka na AIP se objavljuje u intervalima koji nisu duži od jednog mjeseca, putem mjesečne liste važećih NOTAMA-a u obliku slobodnog teksta.

(8) Dodaci na AIP se objavljuju na stranama upadljive boje, po mogućnosti žute, i čuvaju se kao prva stavka u AIP-u.

Član 9. (Distribucija)

AIP, amandmani na AIP i dodaci na AIP biće dostupni korisnicima na najbrži mogući način:

Član 10.
(Elektronski AIP (eAIP))

(1) AIP, amandmani na AIP, dodaci na AIP i AIC mogu se objavljivati u formatu koji omogućava prikazivanje na ekranu računara, ispis na papiru i digitalnu razmjenu podataka i naziva se „Elektronski AIP (eAIP).

(2) Sadržaj informacija u eAIP-u i struktura poglavlja, sekcija i podsekcija moraju da prate sadržaj i strukturu AIP-a u štampanom obliku i da sadrže datoteke koje omogućavaju štampanje AIP-a na papiru.

(3) Elektronski AIP se stavlja na raspolaganje korisnicima i mediju za fizičku distribuciju (CD, DVD i sl.) *i/ili online* putem interneta.

Član 11.
(Prestanak važenja)

Stupanjem na snagu ovog pravilnika prestaje da važi Pravilnik o Zborniku vazduhoplovnih informacija Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 07/14 od 28.01.2014.)

Član 12.
(Stupanje na snagu)

Pravilnik stupa na snagu osmi dan od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

Broj:
Banja Luka,

Generalni direktor
Đorđe Ratkovića, s.r.

PRILOG I – SADRŽAJ ZBORNIKA VAZDUHOPLOVNIH INFORMACIJA

DIO 1 – OPŠTE (GEN)

Dio 1 AIP-a sadrži predgovor, pregled amandmana na AIP, pregled dodataka na AIP, kontrolnu listu AIP stranica i spisak ručnih ispravki AIP-a, a u odgovarajućim sekcijama Dijelova 2 i 3 AIP-a se unosi napomena „nije primjenljivo“.

GEN 0.1 Predgovor (*Preface*)

Kratak opis Zbornika vazduhoplovnih informacija (AIP), uključujući i:

1. naziv nadležnog izdavača/*name of the publishing authority*;
2. primjenjeni ICAO dokumenti/*applicable ICAO documents*;
3. formu objavljivanja AIP-a (npr. štampana, elektronska ili putem interneta)/*publication media (i.e. printed, online or electronic media)*;
4. strukturu AIP-a i uspostavljene intervale publikovanja redovnih amandmana/*the AIP structure and established regular amendment interval*;
5. autorska prava, ako je primjenljivo, i/*copyright policy, if applicable; and*
6. službu za kontakt u slučaju uočenih grešaka ili propusta AIP-u/*service to contact in case of detected AIP errors or omissions*.

GEN 0.2 Pregled amandmana na AIP (*Record of AIP Amendments*)

Pregled amandmana na AIP i AIRAC amandmana (objavljenih u skladu sa sistemom AIRAC) sadrži:

1. broj amandmana/*amendment number*;
2. datum objavljivanja/*publication date*;
3. datum unošenja/ulaganja (za AIRAC amandmane na AIP datum stupanja na snagu)/*date inserted (for the AIRAC AIP Amendments, effective date)*; и
4. inicijale osobe koja je unijela amandman/*initials of officer who inserted the amendment*.

GEN 0.3 Pregled dodataka na AIP (*Record of AIP Supplements*)

Pregled objavljenih dodataka na AIP sadrži:

1. broj dodatka/*supplement number*;
2. naziv dodatka/*supplement subject*;
3. AIP sekciju na koju se odnosi/*AIP section(s) affected*;

4. period važenja/*period of validity*; i
5. kada je i kako poništen/*cancellation record*.

GEN 0.4 Kontrolna lista AIP stranica (*Checklists of AIP Pages*)

Kontrolna lista AIP stranica sadrži:

1. broj stranice/ naziv karte/*page number/chart title*, i
2. datum objavljivanja ili stupanja na snagu (dan, mjesec po nazivu i godina) vazduhoplovne informacije/*publication or effective date (day, month by name and year) of the aeronautical information*.

GEN 0.5 Spisak ručnih ispravki AIP-a (*List of Hand Amendments to the AIP*)

Lista aktuelnih ručnih ispravki AIP-a sadrži:

1. stranica/e AIP-a na koje se odnosi/*AIP page(s) affected*,
2. tekst ispravke/*amendment text*; i
3. broj amandmana na AIP kojim je ispravka uvedena/*AIP Amendment number by which a hand amendment was introduced*).

GEN 0.6 Sadržaj prvog dijela (*Table of Contents to Part 1*)

Lista sekcija i podsekcija sadržanih u prvom dijelu – Опште (GEN).

Napomena: Podsekcije mogu biti navedene po abecednom redu.

GEN 1. DOMAĆI PROPISI I ZAHTJEVI (*National Regulations and Requirements*)

GEN 1.1 Nadležni organi (*Designated Authorities*)

Adrese nadležnih organa koji obavljaju poslove od značaja za međunarodni vazdušni saobraćaj (organi nadležni za civilno vazduhoplovstvo, meteorologiju, carinu, imigraciju, zdravstvo, rutne i aerodormske/helidromske naknade, poljoprivredni karantin i istraživanje udesa vazduhoplova), za svaki organ sadrže:

1. nadležni organ/*designated authority*;
2. naziv nadležnog organa/*name of the authority*;
3. poštansku adresu/*postal address*;
4. telefon/*telephone number*;
5. telefaks/*telefax number*;

6. elektronsku poštu/***e-mail address***;
7. AFS adresu/***aeronautical fixed service (AFS) address***, i
8. internet adresu, ako je dostupna/***website address, if available***.

GEN 1.2 Dolazak, tranzit i odlazak vazduhoplova (Entry, transit and departure of aircraft)

Propisi i zahtjevi za najavljivanje i podnošenje zahtjeva za dozvolu za dolazak, tranzit i odlazak vazduhoplova na međunarodnim letovima.

GEN 1.3 Dolazak, tranzit i odlazak putnika i posade (Entry, transit and departure of passenger and crew)

Propisi (uključujući carinu, imigraciju, karantin i zahtjeve za prethodno odobravanje i zahtjeve za dozvole) koji se tiču dolaska, tranzita i odlaska neimigrantskih putnika i članova posade.

GEN 1.4 Uvoz, tranzit i izvoz robe (Entry, transit and departure of cargo)

Propisi (uključujući carinu, najavljivanje i podnošenja zahtjeva za dozvole koje se tiču dolazaka, tranzita i odlaska robe).

Napomena: Odredbe u vezi sa olakšicama za polijetanje u cilju traganja, spašavanja, sprovođenje istrage, popravku u vezi sa nestalim ili oštećenim vazduhoplovom se detaljnije navode u sekciji GEN 3.6 Traganje i spašavanje.

GEN 1.5 Instrumenti, oprema, isprave i knjige vazduhoplova (Aircraft instruments, equipment and flight documents)

Kratak opis instrumenata vazduhoplova, opreme i dokumenata u vezi sa letom, uključujući:

1. instrumente, opremu (uključujući opremu u vazduhoplovu za komunikaciju, navigaciju i pozicioniranje) i dokumente u vezi sa letom koji moraju da se nalaze u vazduhoplovu, uključujući bilo kakve specijalne zahtjeve pored onih navedenih u ICAO Aneksu 6, Dio 1, poglavlja 6 i 7 (***ICAO Annex 6, Operation of Aircraft, Part I International Commercial Air Transport – Aeroplanes, Chapter 6 and 7***).
2. predajnik za određivanje mjesta nesreće (***ELT – Emergency locator transmitter***), signalnu opremu i opremu za spašavanje, kao što je navedeno u ICAO Aneksu 6, Dio 1, 6.6 i Dio 2, 6.4, ako je tako određeno na regionalnim sastancima u oblastima vazdušne plovidbe za letove iznad određenog prostora.

GEN 1.6 Zbirka domaćih propisa i međunarodnih sporazuma/konvencija (Summary of national regulations and international agreements/conventions)

Lista naziva i referenci i, prema potrebi, sažetaka domaćih propisa koji imaju uticaja na vazdušnu plovidbu, zajedno sa listom međunarodnih sporazuma/konvencija ratifikovanih od strane države.

GEN 1.7 Odstupanja od ICAO standarda, preporučene prakse i postupaka (Differences from ICAO standards, recommended practices and procedures)

Lista značajnih odstupanja domaćih propisa i prakse od relevantnih ICAO odredbi uključujući:

1. zahvaćene odredbe (aneks i broj izdanja, paragraf)/***provision affected (Annex and edition number, paragraph)***, i
2. odstupanja navedena punim tekstom/***difference in full text***.

Sva bitna odstupanja moraju biti navedena u ovoj podsekciji. Svi ICAO aneksi moraju biti navedeni po brojevima, čak i kada nema odstupanja u odnosu na aneks. U tom slučaju se pružaju NIL obavještenja. Odstupanja u odnosu na regionalne dopunske postupke (SUPPS) moraju da se navedu neposredno poslije aneksa na koji se dodatni postupci odnose.

GEN 2. TABELE U KODOVI (Tables and Codes)

GEN 2.1 Mjerni sistemi, oznake vazduhoplova, praznici (Measuring System, Aircraft Markings, Holidays)

GEN 2.1.1 Mjerne jedinica (Units of Measurement)

Opis mjernih jedinica koje se koriste, uključujući i tabele mjernih jedinica.

GEN 2.1.2 Vremenski referentni sistem (Temporal Reference System)

Opis vremenskog referentnog sistema (kalendara i vremenskog sistema) u upotrebi, zajedno sa informacijom da li se koristi „ljetnje računanje vremena“ i kako je vremenski referentni sistem predstavljen kroz AIP.

GEN 2.1.3 Horizontalni referentni sistem (Horizontal reference system)

Kratak opis horizontalnog (geodetskog) referentnog sistema koji se koristi, uključujući:

1. naziv/oznaku referentnog sistema/***name/designation of the reference system***;
2. identifikaciju i parametre projekcije/***identification and parameters of the projection***;
3. identifikaciju elipsoida u upotrebi/***identification of the ellipsoid used***;
4. identifikaciju referentnog datuma/***identification of the datum used***;
5. područje/a primjene/***area(s) of application***; i
6. objašnjenje, ako je prikladno, o korištenju zvjezdice kada se koristi da se obilježe one koordinate koje ne zadovoljavaju zahtjeve za tačnost navedene u ICAO Aneksima 11 i 14/***an explanation, if applicable, of the asterisk used to***

identify those coordinates that not meet Annex 11 and 14 accuracy requirements;

EN 2.1.4 Visinski referentni sistem (Vertical reference system)

Kratak opis visinskog referentnog sistema koji se koristi, uključujući:

1. naziv/oznaku referentnog sistema/***name/designation of the reference system;***
2. opis modela geoida koji se koristi, uključujući zahtijevane parametre za transformaciju visine između korištenog modela i EGM-96/***description of the geoid model used including the parameters required for height transformation between the model used and EGM-96;*** i
3. objašnjenje, ako je prikladno, o korištenju zvjezdice koja se koristi da se obilježe one nadmorske visine/undulacije geoida koje ne zadovoljavaju zahtjeve za tačnost navedene u ICAO aneksu 14/***an explanation, if applicable, of the asterisk used to identify those elevations/geoid undulations that do not meet Annex 14 accuracy requirements.***

GEN 2.1.5 Oznake državne pripadnosti i oznake registracije vazduhoplova (Aircraft nationality and registration marks)

Informacije o oznakama državne pripadnosti i oznakama registracije vazduhoplova koje su usvojene u državi.

GEN 2.1.6 Državni praznici (Public Holiday)

Lista državnih praznika sa uticajem na usluge.

GEN 2.2 Skraćenice koje se koriste u AIS publikacijama (Abbreviations used in AIS publications)

Popis abecednim redom poredanih skraćenica i njihova značenja, koje se koriste u AIP-u i u distribuciji vazduhoplovnih podataka i informacija, sa odgovarajućom oznakom za domaće skraćenice koje se razlikuju od onih koje su sadržane u ICAO dokumentu br. 8400 (PANS-ABC, Doc 8400).

Napomena: Može biti dodata i lista definicija/riječnik izraza alfabetski poredanih.

GEN 2.3 Kartografski simboli (Chart symbols)

Popis kartografskih simbola složenih prema seriji karata na koju se simboli odnose.

GEN 2.4 Lokacijski indikatori (Location indicators)

Popis abecednim redom lokacijskih indikatora koji su dodijeljeni lokacijama fiksnih vazduhoplovnih stanica u svrhu kodiranja i dekodiranja. Lokacije koje nisu povezane AFS vezama moraju biti posebno označene.

GEN 2.5 Spisak radio-navigacionih uređaja (List of radio navigation aids)

Spisak radionavigacionih uređaja abecednim redom, sadrži i:

1. identifikaciju/*identifier*;
2. naziv stanice/*name of the station*;
3. tip uređaja/sredstava/*type of facility/aid*;
4. indikaciju da li uređaj služi kao rutni uređaj (E), aerodromski uređaj (A) ili oboje (AE)/*indication whether aid serves en-route (E), aerodrome (A) or dual (AE) purposes*.

GEN 2.6 Pretvaranje mjernih jedinica (Conversion tables)

Tabele ili formule za pretvaranje:

1. nautičkih milja u kilometre i obrnuto/*nautical miles and kilometres and vice versa*;
2. stopa u metre i obrnuto/*feet and metres and vice versa*;
3. decimalnih ugaonih minuta u ugaone sekunde i obrnuto/*decimal minutes of arc and seconds of arc and vice versa*; и
4. drugih mjernih jedinica, ako je primjenljivo/*other conversion tables, as appropriate*.

GEN 2.7 Izlazak izlazak sunca (Sunrise/sunset tables)

Informacije o vremenima izlaska i zalaska sunca, uključujući kratak opis kriterijuma koji se koriste da se odrede vremena i formule ili tablice odakle ta vremena mogu da se izračunavaju za bilo koju lokaciju, zajedno sa abecednom listom lokacija za koje su data vremena, sa referencom na stranicu na kojoj su date tablice izlazaka i zalazaka sunca za određenu stanicu/lokaciju, uključujući:

1. naziv stanice/*station name*;
2. ICAO lokacijski indikatora/*ICAO location indicator*;
3. geografske koordinate u stepenima i minutama/*geographical coordinates in degrees and minutes*;
4. datume za koje su navedena vremena/*date(s) for which times are given*;

5. vrijeme početka jutarnjeg građanskog sumraka/***time for beginning of morning civil twilight***;
6. vrijeme izlaska sunca/***time for sunrise***;
7. vrijeme zalaska sunca/***time for sunset***; i
8. vrijeme završetka večernjeg građanskog sumraka/***time for the end of evening civil twilight***.

GEN 3. USLUGE (Services)

GEN 3.1 Usluge vazduhoplovnog informisanja (Aeronautical Information Services)

GEN 3.1.1 Nadležna služba (Responsible service)

Opis usluga vazduhoplovnog informisanja koje se pružaju i njihove glavne komponente, uključujući:

- 1) naziv službe/jedinice/***service/unit name***;
- 2) poštansku adresu/***postal address***;
- 3) telefonski broj/***telephone number***;
- 4) broj telefaksa/***telefax number***;
- 5) elektronsku poštu/***e-mail address***;
- 6) AFS adresu/***AFS address***;
- 7) internet adresu, ako je dostupna/***website address, if available***;
- 8) navođenje ICAO dokumenata na kojima se zasnivaju usluge i referencu na mjesto u AIP-u gdje su objavljena odstupanja, ako postoje/***a statement concerning the ICAO documents on which the service is based and a reference to the AIP location where differences, if any, are listed***); i
- 9) naznaku ako se usluge ne pružaju 24 časa/***an indication if service is not H24***;

GEN 3.1.2 Oblast nadležnosti (Area of responsibility)

Oblast nadležnosti službe vazduhoplovnog informisanja.

GEN 3.1.3 Vazduhoplovne publikacije (Aeronautical publications)

Opis elemenata Integriranog paketa vazduhoplovnih informacija, uključujući i:

1. AIP i njegove amandmane /***AIP and related amendment service***;
2. dodatke na AIP/***AIP Supplement***;

3. vazduhoplovne informativne cirkulare/**AIC**
4. NOTAM i prepoletne informativne biltene (PIB)/**NOTAM and pre-flight information bulletins (PIB)**;
5. kontrolne liste i liste važećih NOTAM-a /**checklists and lists of valid NOTAM**;
6. kako se mogu pribaviti/**how they may be obtained**.

Kada se cijene publikacija objavljuju putem AIC-a, to mora da bude navedeno u ovoj sekciji AIP-a.

GEN 3.1.4 AIRAC sistem (AIRAC system)

Kratak opis AIRAC sistema koji se koristi, uključujući listu tekućih AIRAC datuma i onih u slijedeće dvije godine.

GEN 3.1.5 Prepoletno informisanje na aerodromima/helidromima (Pre-flight information service at aerodromes/helidromes)

Lista aerodroma/helidroma na kojima je dostupno prepoletno informisanje, uključujući i relevantne:

1. elemente Integrisanog paketa vazduhoplovnih informacija/**elements of the Integrated Aeronautical Information Packages held**;
2. mape i karte koje postoje/**maps and charts held**; i
3. područja koja su pokrivena navedenim podacima/**general area of coverage of such data**.

GEN 3.1.6 Podaci o terenu i preprekama u elektronskom obliku (Electronic terrain and obstacle data)

Detalji o tome kako se mogu pribaviti podaci o terenu i preprekama u elektronskom obliku:

1. ime i prezime odgovorne osobe, službe ili organizacije/ **name of the individual, service or organization responsible**);
2. poštanska adresa i elektronska adresa odgovorne osobe, službe ili organizacije/ **street address and e-mail address of the individual, service or organization responsible**;
3. broj telefaksa odgovorne osobe, službe ili organizacije/ **telefax number of the individual, service or organization responsible**;
4. kontakt telefon odgovorne osobe, službe ili organizacije/ **contact telephone number of the individual, service or organization responsible**;

5. radno vrijeme pružanja usluge (vremensko razdoblje, uključujući vremensku zonu kada se može ostvariti kontakt)/(**hours of service (time period including time zone when contact can be made)**);
6. on-line informacije koje se mogu koristiti u svrhu kontaktiranja odgovorne osobe, službe ili organizacije/**online information that can be used to contact the individual, service or organization**;
7. dodatne informacije, po potrebi, o tome kako i kada kontaktirati nadležnog pojedinca, službu ili organizaciju/**supplemental information, if necessary, on how and when to contact the individual, service or organization**.

GEN 3.2 Vazduhoplovne karte (Aeronautical charts)

GEN 3.2.1 Nadležna služba/e (Responsible service(s))

Opis službi odgovornih za izradu vazduhoplovnih karata, uključujući:

1. naziv službe/**service name**;
2. poštansku adresu/**postal address**;
3. telefonski broj/**telephone number**;
4. broj telefaksa/**telefax number**;
5. elektronsku poštu/**e-mail address**;
6. AFS adresu/**AFS address**;
7. internet adresu, ako je dostupna/**website address, if available**;
8. navođenje dokumenata ICAO na kojima se zasnivaju usluge i referencu na mjesto u AIP-u gdje su objavljena odstupanja, ako postoje/**a statement concerning the ICAO documents on which the service is based and a reference to the AIP location where differences, if any, are listed**; и
9. naznaku ako se usluge ne pružaju 24 časa/**an indication if service is not H24**.

GEN 3.2.2 Ažuriranje karata (Maintenance of charts)

Kratak opis načina na koji se vazduhoplovne karte revidiraju i mijenjaju.

GEN 3.2.3 Kupovina karata (Purchase arrangements)

Detalji o načinu na koji karte mogu da se pribave, koji sadrže:

1. službu prodaje/**service/sales agency(ies)**;
2. poštansku adresu/**postal address**;
3. telefonski broj/**telephone number**;

4. broj telefaksa/*telefax number*;
5. elektronsku poštu/*e-mail address*;
6. AFS adresu/*AFS address*; i
7. internet adresu, ako je dostupna/*website address, if available*.

GEN 3.2.4 Vrste vazduhoplovnih karata (Aeronautical chart series available)

Popis vrsta vazduhoplovnih karata koje su dostupne, zajedno sa generalnim opisom svake vrste i naznakom koja im je namjena.

GEN 3.2.5 Raspoložive vrste vazduhoplovnih karata (List of aeronautical charts available)

Pregled vazduhoplovnih karata koje su na raspolaganju, uključujući:

1. naziv vrste/*title of series*;
2. razmjeru/*scale of series*;
3. ime i/ili broj svake karte određene vrste/*name and/or number of each chart or each sheet in a series*;
4. cijenu po listu/*price per sheet; and*; и
5. datum posljednje revizije/*date of last revision*.

GEN 3.2.6 Indeks svjetske vazduhoplovne karte - ICAO 1:1 000 000 (Index to the world aeronautical chart (WAC) – ICAO 1:1 000 000)

Indeksna karta koja pokazuje pokrivanje i raspored svjetskih vazduhoplovnih karata 1:1.000 000 koje se izrađuju u državi. Ako se izrađuje ICAO karta 1:500 000 umjesto svjetske vazduhoplovne karte 1:1.000 000, indeksna karta pokazuje pokrivanje i raspored ICAO 1:500 000 karata.

GEN 3.2.7 Topografske karte (Topographical charts)

Detalji o tome kakao se mogu pribaviti topografske karte, koje sadrže:

1. ime službe/agencije/*name of service/agency(ies)*;
2. poštansku adresu/*postal address*;
3. telefonski broj/*telephone number*;
4. broj telefaksa/*telefax number*;
5. elektronsku poštu/*e-mail address*;

6. AFS adresu/**AFS address**; i
7. internet adresu, ako je dostupna/ **website address, if available**.

GEN 3.2.8 Ispravke na kartama koje nisu dio AIP-a (Corrections to charts not contained in the AIP)

Lista korekcija na vazduhoplovnim kartama koje nisu dio AIP-a, ili naznaka gdje takva informacija može da se dobije.

GEN 3.3 Usluge kontrole vazdušnog saobraćaja (Air Traffic Services)

GEN 3.3.1 Nadležna služba (Responsible service)

Opis usluga u vazdušnom saobraćaju i njihove glavne komponente, uključujući:

1. ime službe/ **service name**;
2. poštansku adresu/**postal address**;
3. telefonski broj/**telephone number**;
4. broj telefaksa/**telefax number**;
5. elektronsku poštu/**e-mail address**;
6. AFS adresu/**AFS address**; i
7. internet adresu, ako je dostupna/**website address, if available**.

GEN 3.3.2 Oblast nadležnosti (Area of Responsibility)

Kratak opis oblasti nadležnosti za koju se pružaju usluge u vazdušnom saobraćaju.

GEN 3.3.3 Vrste usluga (Types of Services)

Kratak opis osnovnih vrsta usluga koje se pružaju.

GEN 3.3.4 Koordinacija između operatora i ATS-a (Coordination between the operator and ATS)

Opšti uslovi pod kojima se odvija koordinacija između operatora i pružaoca usluga kontrole vazdušnog saobraćaja.

GEN 3.3.5 Minimalna apsolutna visina leta (Minimum flight altitude)

Kriterijumi koji se koriste da se odrede minimalne apsolutne visine leta.

GEN 3.3.6 Lista adresa ATS jedinica (ATS units address list)

Lista adresa ATS jedinica poredanih po abecednom redu, uključuje:

1. naziv jedinice/*unit name*;
2. poštansku adresu/*postal address*;
3. telefonski broj/*telephone number*;
4. broj telefaksa/*telefax number*;
5. elektronsku poštu/*e-mail address*;
6. AFS adresu/*AFS address*; i
7. internet adresu, ako je dostupna/*website address, if available*.

GEN 3.4 Veze (Communication services)

GEN 3.4.1 Nadležna služba (Responsible service)

Opis usluga službe nadležne za pružanje telekomunikacionih i navigacionih usluga, uključujući:

1. ime službe/*service name*;
2. poštansku adresu/*postal address*;
3. telefonski broj/*telephone number*;
4. broj telefaksa/*telefax number*;
5. elektronsku poštu/*e-mail address*;
6. AFS adresu/*AFS address*; i
7. internet adresu, ako je dostupna/*website address, if available*;
8. navođenje dokumenata ICAO na kojima se zasnivaju usluge i referencu na mjesto u AIP-u gdje su objavljena odstupanja, ako postoje/*a statement concerning the ICAO documents on which the service is based and a reference to the AIP location where differences, if any, are listed*; и
9. naznaku ako se usluge ne pružaju 24 časa/*an indication if service is not H24*;

GEN 3.4.2 Oblast nadležnosti (Area of Responsibility)

Kratak opis oblasti nadležnosti u kojoj se pružaju telekomunikacione usluge.

GEN 3.4.3 Vrste usluga (Types of Service)

Kratak opis glavnih vrsta usluga i uređaja, uključujući:

1. usluge radio-navigacije/*radio navigation services*,
2. usluge prenosa govora i/ili podataka/*voice and/or data link services*;
3. usluge emitovanja/*broadcasting service*;
4. jezik/jezike u upotrebi/*language(s) used*;
5. naznaku da se mogu pribaviti detaljnije informacije/*an indication of where detailed information can be obtained*.

GEN 3.4.4 Zahtjevi i uslovi (Requirements and conditions)

Kratak opis koji se tiče zahtjeva i uslova pod kojima su vze dostupne.

GEN 3.4.5 Ostale informacije (Miscellaneous)

Bilo koja dodatna informacija (npr. odabrane radio-stanice za emisiju, dijagram telekomunikacija).

GEN 3.5 Meteorološke usluge (Meteorological services)

GEN 3.5.1 Nadležna služba (Responsible Services)

Kratak opis meteorološke službe koja je nadležna za pružanje meteoroloških informacija, uključujući:

1. ime službe/*service name*;
2. poštansku adresu/*postal address*;
3. telefonski broj/*telephone number*;
4. broj telefaksa/*telefax number*;
5. elektronsku poštu/*e-mail address*;
6. AFS adresu/*AFS address*; i
7. internet adresu, ako je dostupna/*website address, if available*;
8. navođenje dokumenata ICAO na kojima se zasnivaju usluge i referencu na mjesto u AIP-u gdje su objavljena odstupanja, ako postoje/*a statement concerning the ICAO documents on which the service is based and a reference to the AIP location where differences, if any, are listed*; и
9. naznaku ako se usluge ne pružaju 24 časa/*an indication if service is not H24*;

GEN 3.5.2 Oblast nadležnosti (Area of responsibility)

Kratak opis oblasti i/ili vazdušnih puteva za koje se pružaju meteorološke usluge.

GEN 3.5.3 Meteorološka osmataranja i izvještaji (Meteorological observations and reports)

Detaljan opis meteoroloških osmataranja i izvještaja koji se obezbjeđuju za međunarodnu vazдушnu plovidbu, uključujući:

- 1) ime stanice i ICAO lokacijski indikator/***name of the station and the ICAO location indicator***,
- 2) tip i učestalost osmatranja, uključujući i naznaku da li se koristi oprema za automatsko osmatranje/***type and frequency of observation including an indication of automatic observing equipment***,
- 3) tipove meteoroloških izvještaja (npr. METAR) i dostupnost TREND prognoze/***types of meteorological reports (e.g. METAR) and availability of trend forecast***,
- 4) specifične vrste sistema osmatranja i broj osmatračkih stanica koje se koriste za osmatranje i izvještavanje o prizemnom vjetru, vidljivosti, vidljivosti duž poletno-sletne staze, bazi oblaka, temperaturi i, gdje je primjenljivo, smicanju vjetra (npr. anemometar na ukrštanju poletno-sletnih staza, transmisiometar pored zone dodira, itd)/ ***specific type of observation system and number of observation sites used to observe and report surface wind, visibility, runway visual range, cloud base, temperature and, where applicable, wind shear (e.g. anemometer at intersection of runways, transmissometer next to touchdown zone etc.)***;
- 5) radno vrijeme/***hours of operation***; и
- 6) naznaku o dostupnim klimatološkim informacijama/***indication of aeronautical climatological information available***.

GEN 3.5.4 Vrste usluga (Types of services)

Kratak opis glavnih vrsta usluga koje se pružaju, uključujući detalje brifinga, konsultacije, prikaz meteoroloških informacija, dokumentaciju dostupnu za let operaterima i članovima letačkog osoblja i opis metoda i načina koji se koriste za pružanje meteoroloških informacija.

GEN 3.5.5 Najava zahtjeva za MET uslugu (Notification required from operators)

Minimalni period najave zahtjeva koji uspostavlja nadležni organ za meteorologiju prema operatorima/avio-prevoznicima, koji se odnose na brifing, konsultaciju i dokumentaciju za let i druge meteorološke informacije koje avio-prevozioci zahtjevaju ili žele da promjene.

GEN 3.5.6 Izvještaji iz vazduhoplova (Aircraft reports)

Prema potrebi, zahtjevi nadležnog organa za meteorologiju za izradu i slanje izvještaja iz vazduhoplova.

GEN 3.5.7 VOLMET (VOLMET service)

Opis VOLMET i/ili D-VOLMET usluga, uključujući:

1. naziv stanice/***name of transmitting station***;
2. pozivni znak ili identifikaciju i skraćenicu za radio-emisiju/***call sign or identification and abbreviation for the radio communication emission***;
3. frekvenciju ili frekvencije koje se koriste za emitovanje/***frequency or frequencies used to broadcast***.
4. period emitovanja/***broadcasting period***;
5. radno vrijeme/***hours of service***;
6. listu aerodroma/helidroma za koje su izvještaji i/ili prognoze uključene/***list of aerodrome/heliports for which reports and/or forecast are included***; и
7. izvještaje, prognoze i SIGMET informacije koji su uključeni, i primjedbe/opažanja/***reports, forecast and SIGMET information included and remarks***.

GEN 3.5.8 SIGMET i AIRMET (SIGMET and AIRMET)

Opis meteorološkog bdijenja koje se pruža unutar oblasti informisanja u letu ili kontrolisanim oblastima u kojima su obezbjeđene usluge vazdušnog saobraćaja, uključujući listu biroa meteorološkog bdijenja, koji sadrži:

1. naziv biroa meteorološkog bdijenja, ICAO lokacijski indikator/***name of meteorological watch office, ICAO location indicator***;
2. radno vrijeme/***hours of service***;
3. oblasti informisanja u letu ili kontrolne oblasti u kojima se pružaju usluge/***flight information region(s) or control area(s) served***;
4. periodi važenja SIGMET-a/***SIGMET validity periods***;
5. posebne procedure primjenjene na SIGMET informacije (npr. za vulkanski pepeo i trpske ciklone)/***specific procedures applied to SIGMET information (e.g. volcanic ash and tropical cyclones)***;
6. procedure primjenjene na AIRMET informacije (u skladu sa relevantnim sporazumima u oblasti vazdušne plovidbe)/***procedures applied to AIRMET information (in accordance with relevant regional air navigation agreements)***;
7. ATS jedinice kojima se pružaju SIGMET i AIRMET informacije/***the air traffic services unit(s) provided with SIGMET and AIRMET information***; и
8. dodatne informacije (npr. koje se tiču ograničenja pružanja usluga, i sl.)/***additional information (e.g. concerning any limitation of service, etc.***

GEN 3.5.9 Druge automatizovane meteorološke usluge (Other automated meteorological services)

Opis dostupnih automatizovanih usluga za pružanje meteoroloških informacija (npr. automatizovane usluge pretpoletnog informisanja dostupne preko telefona i/ili računarskog modema), uključujući:

1. naziv usluge/**service name**;
2. dostupne informacije/**information available**;
3. područja, rute i aerodrome koji su obuhvaćeni/**areas, routes and aerodromes covered**; i
4. brojeve telefona i telefaksa, elektronsku poštu, i internet adrese, ako su dostupne/**telephone and telefax number(s), e-mail address, and, if available, website address**.

GEN 3.6 Traganje i spasavanje (Search and Rescue)

GEN 3.6.1 Nadležna služba (Responsible service(s))

Kratak opis službi koje su nadležne za pružanje usluga traganja i spasavanja, uključujući:

1. ime službe/jedinice/**service/unit name**;
2. poštansku adresu/**postal address**;
3. telefonski broj/**telephone number**;
4. broj telefaksa/**telefax number**;
5. elektronsku poštu/**e-mail address**;
6. AFS adresu/**AFS address**; и
7. internet adresu, ako je dostupna/**website address, if available**;
8. navođenje dokumenata ICAO na kojima se zasnivaju usluge i referencu na mjesto u AIP-u gdje su objavljena odstupanja/**a statement concerning the ICAO documents on which the service is based and a reference to the AIP location where differences, if any, are listed**;

GEN 3.6.2 Područje odgovornosti (Area of responsibility)

Kratak opis oblasti nadležnosti u kojoj se pružaju usluge traganja i spasavanja.
Napomena: Može se koristiti karta da bi se dopunio opis oblasti nadležnosti.

GEN 3.6.3 Vrste usluga (Types of services)

Kratak opis i geografski prikaz, gdje je to moguće, vrste usluga i opreme koji se pružaju, uključujući i naznake gdje prostorno pokrivanje SAR zavisi od značajnog razmještaja vazduhoplova.

GEN 3.6.4 Sporazum o traganju i spasavanju (SAR agreements)

Kratak opis sporazuma o traganju i spasavanju koji su na snazi, uključujući odredbe za olakšavanje dolaska i odlaska vazduhoplova drugih država namjenjenih traganju i spasavanju lica i imovine, popravci ili spasavanju u vezi sa izgubljenim ili oštećenim vazduhoplovom, bilo na osnovu obavještenja iz vazduha ili poslije obavještenja putem plana leta.

GEN 3.6.5 Uslovi raspoloživosti (Conditions of availability)

Kratak opis odredbi za traganje i spasavanje, uključujući opšte uslove pod kojima su usluge i oprema raspoloživi za međunarodnu upotrebu, uključujući naznaku o tome da li je oprema za traganje i spasavanje specijalizovana za tehnike traganja i spasavanja ili se koristi za druge svrhe, ali je prilagođena za traganje i spasavanje putem obuke i opremanja, ili je raspoloživa samo u nekim okolnostima i nema posebne obuke ili pripreme za traganje i spasavanje.

GEN 3.6.6 Procedure i signali (Procedures and signals used)

Kratak opis procedura i signala koje koriste vazduhoplovi za spasavanje i tabela koja pokazuje signale u upotrebi od strane preživjelih.

GEN 4. AERODORMSKE/HELIDROMSKE NAKNADE I NAKNADE ZA USLUGE U VAZDUŠNOJ PLOVIDBI (Charges for aerodromes/heliports and air navigation services)

Mogu da budu navedene reference gdje se mogu naći detalji, ako nisu navedeni u ovom odjeljku.

GEN 4.1 Aerodormske/helidromske naknade (Aerodromes/heliports charges)

Kratak opis vrste naknada koje se odnose na aerodrome/helidrome dostupne za međunarodnu upotrebu, uključujući:

1. slijetanje vazduhoplova/**landing of aircraft**;
2. parkiranje, parkiranje u hangaru i dugotrajno parkiranje vazduhoplova/**parking, hangarage and long-term storage of aircraft**;
3. putničke usluge/**passenger service**;
4. obezbjeđivanje/**security**;
5. buku/**noise-related items**;
6. ostalo (*carina, zdravstvo, imigracija, itd.*)/**other (custom, health, immigration, etc)**;

7. izuzeća i umanjenja/*exemptions and reductions*;
8. načine plaćanja/*methods of payment*.

GEN 4.2 Naknade i usluge u vazdušnoj plovidbi (*air navigation services charges*)

Kratak opis naknada koje mogu da se odnose na usluge u vazdušnoj plovidbi, uključujući:

1. prilaznu kontrolu/*approach control*;
2. usluge na ruti/*route air navigation services*;
3. troškovnu bazu za usluge u vazdušnoj plovidbi i izuzeća/umanjenja/*cost basis for air navigation services and exemptions/reductions*; и
4. načini plaćanja/*methods of payment*.

DIO 2 – VAZDUŠNI PROSTOR (ENR)

ENR 0.6 Sadržaj dijela 2 (Table of contents to part 2)

Popis sekcija i podsekcija sadržanih u dijelu 2 – Vazdušni prostor.
Napomena: podsekcije mogu da budu navedene abecednim redom.

ENR 1. OPŠTA PRAVILA I POSTUPCI (General rules and procedures)

ENR 1.1 Opšta pravila (General rules)

Objavljivanje opštih pravila koja se primjenjuju u državi.

ENR 1.2 Pravila vizuelnog letenja (Visual flight rules)

Objavljivanje pravila vizuelnog letenja.

ENR 1.3 Pravila instrumentalnog letenja (Instrumental flight rules)

Objavljivanje pravila instrumentalnog letenja, kako je primjenjeno unutar države.

ENR 1.4 Opis i klasifikacija vazdušnog prostora (ATS airspace classification and description)

ENR 1.4.1 ATS airspace classification

Opis klasa vazdušnog prostora ATS-a, u obliku tabele klasifikacije u ICAO Aneksu 11, Dodatak 4, tako da se ukazuje na to koje klase vazdušnog prostora se primjenjuju u državi.

ENR 1.4.2 Opis vazdušnog prostora (ATS airspace description)

Opis ostalog vazdušnog prostora ATS, ako je primjenljivo, uključujući opšti tekstualni opis.

ENR 1.5 Postupci čekanja, prilaženja i odlaženja (Holding, approach and departure procedures)

ENR 1.5.1 Opšte (General)

Kriterijumi po kojima su utvrđeni postupci čekanja, prilaženja i odlaženja. Ako se razlikuju od ICAO odredbi, moraju da se predstave u formi tabele.

ENR 1.5.2 Dolazeći saobraćaj (Arriving flights)

Prikaz postupaka (konvencionalna ili prostorna navigacija, ili obje) za dolazeće letove koji koji su zajednički za ili u okviru istog tipa vazdušnog prostora. Ako se drugačiji postupci primjenjuju u okviru vazdušnog prostora u završnoj kontrolisanoj oblasti (TMA), to mora da bude obilježeno, zajedno sa referencom gdje se može naći opis specifičnih postupaka.

ENR 1.5.3 Odlazeći saobraćaj (Departing flights)

Prikaz postupaka za odlazeće letove (konvencionalna ili prostorna navigacija, ili obje) koji su zajednički za letove sa svih aerodroma/helidroma.

ENR 1.6 Usluge i postupci nadzora (ATS surveillance services and procedures)

ENR 1.6.1 Primarni radar (Primary radar)

Opis usluga i postupaka koji se odnose na primarni radar, uključujući:

1. dodatne usluge/*supplementary services*;
2. primjenu usluge radarske kontrole/*the application for radar control service*;
3. postupke za slučaj otkaza rada i komunikacije vazduh-zemlja/*radar and air-ground communication failure procedures*;
4. zahtjeve za usmeno izvještavanje o poziciji putem CPDLC/*Controller-pilot data link communications*) *положаја (voice and CPDLC position reporting requirements*;
5. grafički prikaz oblasti radarskog pokrivanja/*graphic portrayal of area of radar coverage*.

ENR 1.6.2 Sekundarni nadzorni radar (Secondary surveillance radar (SSR))

Opis operativnih postupaka za sekundarni nadzorni rada (SSR), uključujući:

1. postupke u slučaju opsanosti/*emergency procedures*;
2. postupke u slučaju otkaza komunikacije vazduh-zemlja u slučaju nezakonitog ometanja/*air-ground failure and unlawful interference procedures*;
3. sistem dodjele SSR kodova/*the system of SSR code assignment*;
4. zahtjeve za usmeno izvještavanje o poziciji putem CPDLC/*voice and CPDLC position reporting requirements*; i
5. grafički prikaz oblasti radarskog pokrivanja/*graphic portrayal of area of SSR coverage*.

ENR 1.6.3 Automatski nadzor pozicije – emitovanje (Automatic dependent surveillance-broadcast (ADS-B))

Opis operativnih procedura sistema automatskog nadzora vazduhoplova–emitovanje (ADS-B), uključujući:

1. postupke u slučaju opasnosti/***emergency procedures***;
2. postupke u slučaju otkaza komunikacije vazduh-zemlja i u slučaju nezakonitog ometanja/***air-ground communication failure and interference procedures***;
3. zahtjeve za identifikaciju vazduhoplova/***aircraft identification requirements***;
4. zahtjeve za usmeno izvještavanje o poziciji putem CPDLC/***voice and CPDLC position reporting requirements***;
5. grafički prikaz oblasti ADS-B pokrivanja/***graphic portrayal of area of ADS-B coverage***.

ENR 1.6.4 Ostale informacije i postupci (Other relevant information and procedures)

Kratak opis dodatnih informacija, kao što su postupci otkaza radara i transpondera.

ENR 1.7 Postupci za podešavanje visinomjera (Altimeter settings procedures)

Opis postupaka koji se upotrebljavaju za podešavanje visinomjera, koji sadrži:

1. kratak uvod sa iskazom koji se tiče ICAO dokumenata na kojima se postupci zasnivaju, zajedno sa odstupanjima u odnosu na ICAO odredbe, ako postoje/***brief introduction with a statement concerning ICAO documents on which the procedures are based together with differences to ICAO provision, if any***;
2. osnovne postupke za podešavanje visinomjera/***basic altimeter setting procedures***;
3. opise regiona za podešavanje visinomjera/***description of altimeter settings region(s)***;
4. postupke koji se odnose na operatore (uključujući i pilote)/***procedures applicable to operators (including pilots)***; и
5. tabelu nivoa krstarenja/***table of cruising levels***.

ENR 1.8 Regionalni dopunski postupci (Regional Supplementary Procedures)

Zahtjev da se prikažu regionalni dopunski postupci (SUPPS) koji utiču na ukupnu oblast odgovornosti.

ENR 1.9 Upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja i upravljanje vazдушnim prostorom (Air traffic flow management and airspace management)

Kratak opis sistema za upravljanje protokom vazdušnog saobraćaja (ATFM) i sistema za upravljanje vazдушnim prostorom, uključujući:

1. ATFM strukturu, područje opsluživanja, uslugu koja se pruža, lokaciju i radno vrijeme/***ATFM structure, service area, service provided, location of unit(s) and hours of operation;***
2. tip poruka za regulisanje protoka i opis formata/***types of flow messages and descriptions of the formats;***
3. postupke primjenljive za dolazeće letove, koji sadrže:/***procedures applicable for departing flights, containing:***
 - a. službu odgovornu za pružanje informacija o primjenjenim ATFM mjerama/***service responsible for provision of information on applied ATFM measures;***
 - b. zahtjeve za prijavu plana leta/***flight plan requirements;***
 - c. alokaciju slotova/***slot allocations.***

ENR 1.10 Planiranje letova (Flight planning)

Zahtjev postoji da se naznače bilo kakva ograničenja ili da se daju savjetodavne informacije koje se odnose na fazu planiranja leta koje mogu pomoći korisnicima u uvođenju namjeravane operacije letenja, uključujući:

1. procedure za podnošenje plana leta/***procedures for the submission of a flight plan;***
2. sistem skupnog plana leta/***repetitive flight plan system;***
3. promjene na podnešenom planu leta/***changes to the submitted flight plan.***

ENR 1.11 Adresiranje poruka planova leta (Addressing of flight plan messages)

Zahtjev postoji radi naznak, u obliku tabele, adresa lociranih na planovima leta, koji sadrži:

1. kategoriju leta(IFR, VFR ili obje)/***category of flight (IFR, VFR or both);***
2. rutu (unutar ili preko FIR-a i/ili TMA)/***route (into or via FIR and/or TMA);*** i
3. adresu porruke/***message address;***

ENR 1.12 Presretanje civilnih vazduhoplova (Interception of civil aircraft)

Zahtjeva se opis kompletnog postupka za presretanje i vizuelnih signala koji se koriste sa jasnom naznakom da li se primjenjuju ICAO odredbe i, ako se primjenjuju, napomena da postoje odstupanja.

Napomena: Lista značajnih odstupanja između domaćih propisa i prakse i odgovarajućih ICAO odredbi objavljuje se u GEN 1.7.

ENR 1.13 Nezakonito ometanje (Unlawful interference)

Zahtjeva se predstavljanje odgovarajućeg postupka koji se koristi u slučaju nezakonitog ometanja/otmice vazduhoplova.

ENR 1.14 Nezgode u vazdušnom saobraćaju (Air traffic incidents)

Opis sistema i izvještavanja o nezgodama u vazdušnom saobraćaju, uključujući:

1. definiciju nezgode u vazdušnom saobraćaju/***definition of air traffic incidents***;
2. upotrebu obrasca za prijavu događaja u vazdušnom saobraćaju/***use of the „Air Traffic Incident Report Form***;
3. procedure izvještavanja (uključujući i procedure u toku leta)/***reporting procedures (including in-flight procedures***; i
4. svrhu izvještavanja i postupak prosljeđivanja prijave/***purpose of reporting and handling of the form***;

ENR 2. VAZDUŠNI PROSTOR U KOME SE PRUŽAJU ATS USLUGE (Air Traffic Services Airspaces)

ENR 2.1 FIR, UIR, TMA i CTA

Detaljan opis oblasti informisanja u letu (FIR), gornje oblasti informisanja u letu (UIR), i kontrolisanih oblasti (CTA. uključujući specifične CTA kao što je TMA), uključujući:

1. naziv, geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama horizontalnih granica FIR/UIR, a u stepenima, minutama i sekundama horizontalnih granica CTA, vertikalne granice i klase vazdušnog prostora/***name, geographical coordinates in degrees and minutes of the FIR/UIR lateral limits and in degrees, minutes and seconds of the CTA lateral limits, vertical li,its and class of airspace***;
2. identifikaciju jedinice koja pruža usluge/***identification of unit providing the service***;
3. pozivni znak vazduhoplovne stanice jedinice koja pruža usluge, jezik/jezike koji se koriste, sa naznakom oblasti i uslova, kada i gdje se, koriste/***call sign of aeronautical station serving the unit and language(s) used, specifying, the area and conditiones, when and where to be used, if applicable***;;
4. frekvencije dopunjene naznakom za određenu upotrebu/***frequencies supplemented by indications for specific purposes***;
5. primjedbe/***remarks***.

Kontrolisane zone oko vojnih vazduhoplovnih baza koje nisu opisane negdje drugdje u AIP-u moraju da se uključe u ovu podsekciju. Mora da se navede i informacija o određenim oblastima ili njihovim dijelovima u kojima su zahtjevi ICAO Aneksa 2 u vezi sa planovima leta, dvosmjernom komunikacijom i izvještavanju o poziciji primjenjuju na sve letove u cilju eliminisanja ili smanjenja potrebe za presretanjem i/ili gdje postoji mogućnost presretanja i zahtjeva za slušanje na VHF kanalu 121,5 MHz za hitne slučajeve.

Opis određenih područja u kojima je obavezna opremljenost predajnikom za određivanje mjesta nesreće (ELT) i gdje vazduhoplov mora kontinuirano da sluša VHF frekvenciju 121,5 MHz za hitne slučajeve, osim onih perioda kada vazduhoplov obavlja komunikaciju na drugim VHF kanalima ili kada oprema vazduhoplova ili dužnosti posade ne dozvoljavaju istovremeno slušanje dva kanala.

Napomena: Ostale vrste vazdušnog prostora oko civilnih aerodroma/helidroma, kao što su kontrolisane zonei aerodromske saobraćajne zone, su opisane u odgovarajućim aerodromskim ili helidromskim sekcijama.

ENR 2.2 Ostali regulisani vazdušni prostor (Other regulated airspace)

Detaljan opis ostalih vrsta regulisanog vazdušnog prostora i klasifikacije vazdušnog prostora, ako su uspostavljene.

ENR 3. RUTE U VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU (ATS routes)

Napomena 1: Smjerovi, putanje i radijali su magnetski.

Napomena 2: Tačke prelaska (*Changeover points*) koje su uspostavljene na sredini između dva navigaciona sredstav ili na presjeku dva radijala u slučaju rute koja mijenja pravac između dva navigaciona sredstva ne moraju da budu prikazane za svaki segmet rute ako postoji opšti iskaz o njihovom postojanju.

ENR 3.1 Donje ATS rute (Lower ATS routes)

Detaljan opis donjih ATS ruta, uključujući:

1. oznaku rute, oznaku navigacione specifikacije koja se odnosi na određeni segment (segmente), nazive, kodirane oznake ili kodne oznake i geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama za sve značajne tačke koje definišu rutu, uključujući tačke obaveznog javljanja ili javljanja na zahtjev/***route designator, designation of the required communication performance (RCP) specification(s), navigation specification(s) and/or required surveillance performanse (RSP) specification(s) applicable to a specified segment(s), names, coded designators or name-codes and the geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of all significant points defining the route including „compulsory“ or „on-request“ reporting points;***
2. smjer putanje ili VOR radijala zaokružene na najbliži stepen, geodetsko rastojanje zaokruženo na najbliži deseti dio kilometra ili deseti dio nautičke milje između bilo koje dvije uzastopne značajne tačke i, u slučaju VOR radijala, tačke prelaska/***tracks or VOR radials to the nearest degree, geodesic distance to the nearest tenth of a kilometre or thenth of a nautical mile between each successive designated significatnt point and, in the case of VOR radials, changeover points;***
3. gornje ili donje granice ili minimalnu apsolutnu visinu na ruti, zaokružene na najbližih 50 m ili 100 ft i klasifikaciju vazdušnog prostora/***upper and lower limits or minimum en-route altitudes, to the nearest higher 50 m or 100 ft, an airspace classification;***

4. horizontalne granice i minimalnu apsolutnu visinu nadvišavanja prepreka/***lateral limits and minimum obstacle clearances altitudes***;
5. smjerove nivoa krstarenja/***direction of cruising levels***;
6. zahtjev za navigacionu tačnost za svaki segment PBN (RNAV rute ili RNP)/***the navigation accuracy requirement for each PBN (RNAV or RNP) route segment***, i
7. napomene, uključujući naznaku jedinice kontrole, njen operativni kanal i, ako je primjenljivo adresu data link i svako ograničenje u navigacionoj specifikaciji/***remarks, including an indication of the controlling unit, its operating channel and, if applicable, is logon address, SATVOICE number, and any navigation, RCP and RSP specification(s) limitations***.

Napomena: U vezi sa ICAO Aneksom 11, Dodatak 1, i u svrhe planiranja letenja, definisana navigaciona specifikacija se ne smatra sastavnim dijelom oznake rute.

ENR 3.2 Gornje ATS rute (Upper ATS routes)

Detaljan opis gornjig ATS ruta, uključujući:

1. oznaku rute, oznaku navigacione specifikacije koja se odnosi na određene segmente, imena, kodirane oznake ili kodne oznake i geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama za sve značajne tačke koje definišu rutu, uključujući tačke obaveznog javljanja ili javljanja na zahtjev/***route designator, designation of the required communication performance (RCP) specification(s), navigation specification(s) and/or required surveillance performance (RSP) specification(s) applicable to a specific segment(s), names, coded designators or name-codes and the geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of all significant point defining the route including „compulsory“ or „on-request“ reporting points***;
2. smjer putanje ili VOR radijala zaokružen na najbliži stepen, geodetsko rastojanje zaokruženo na najbliži deseti dio kilometra ili deseti dio nautičke milje između bilo koje dvije uzastopne značajne tačke i, u slučaju VOR radijala, tačke promjene navigacionog sredstva/***tracks or VOR radials to the nearest degree, geodesic distance to the nearest tenth of a kilometre or tenth of a nautical mile between each successive designated significant point and, in the case of VOR radials, changeover points***;
3. gornje i donje granice i klasifikaciju vazdušnog prostora/***upper and lower limits and airspace classification***;
4. horizontalne granice/***lateral limits***;
5. smjerove nivoa krstarenja/***direction of cruising level***;
6. zahtjev za navigacionu tačnost za svaki segment PBN (RNAV ili RNP)/***the navigation accuracy requirement for each PBN (RNAV or RNP) route segment***;
7. napomene, uključujući naznaku jedinice kontrole, njen operativni kanal i, ako je primjenljivo, adresu data link i svako ograničenje u navigacionoj specifikaciji/***remarks***,

including an indication of the controlling unit, its operating channel and, if applicable, its logon address, and any navigation specification(s) limitations.

Napomena: U vezi sa ICAO Aneksom 11, Dodatak1, i za svrhe planiranja letenja, definisana navigaciona specifikacija se ne smatra sastavnim dijelom oznake rute.

ENR 3.3 Rute prostorne navigacije (Area navigation routes)

Detaljan opis PBN ruta (RNAV i RNP), uključujući:

1. oznaku rute, oznaku navigacione specifikacije koja se odnosi na određene segmente, imena, kodirane oznake ili kodne oznake i geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama za sve značajne tačke koje definišu rutu, uključujući tačke obaveznog javljanja ili javljanja na zahtjev/***route designator, designation of the required communication performance (RCP) specification(s), navigation specification(s) and/or required surveillance performance (RSP) specification(s) applicable to a specific segment(s), names, coded designators or name-codes and the geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of all significant points defining the route including „compulsory“ or „on-request“ reporting points;***
2. po pitanju tačaka na ruti koje definišu rutu prostorne navigacije, dodatno (ko je primjenljivo)/***in respect of waypoints defining a VOR/DME area navigation route, additionaly:***
 - a) identifikaciju stanice/položaja referentnog VOR/DME/***station identification of the reference VOR/DME;***
 - a. smjer zaokružen na najbliži stepen i udaljenost zaokruženu na najbliži deseti dio kilometra ili deseti dio nautičke milje od referentnog VOR/DME, ako tačka na putanji nije kolocirana sa njim, i/***bearing to the nearest degree and the distance to the nearest tenth of a kilometre or tenth of a nautical mile from the refernce VOR/DME, if the waypoint is not collated with it; and***
 - b. nadmorsku visinu DME antene u krugu od 30 m (100 ft)/***elevation of the transmitting antenna of DME to the nearest 30 m (100 ft);***
3. magnetsko usmjerenje zaokruženo na najbliži stepen, geodetsko rastojanje zaokruženo na najbliži deseti dio kilometra ili deseti dio nautičke milje između definisanih krajnjih tačaka i udaljenosti između uzastopnih određenih značajnih tačaka/***magnetic bearing to the nearest degree, geodesic distance to the nearest tenth of a kilometre or tenth of a nautical mile between defined end-points and distance en-points and distance between each sucessive designated significant point;***
4. gornje i donje granice i klasifikaciju vazdušnog prostora/***upper and lower limits and airspace classification;***
5. smjerove nivoa krstarenja/***direction or cruising levels;***
6. zahtjev za navigacionu tačnost za svaki segment PBN (RNAV ili RNP)/***the navigation accuracy requirements for each PBN (RNAV or RNP) route segment; and***

7. napomene, uključujući naznaku jedinice kontrole, njen operativni kanal i, ako je primjenljivo, adresu data link i svako ograničenje u navigacionoj specifikaciji/**remarks, including an indication of the controlling unit, its operating channel and, if applicable, its logon address, SATVOICE number, and any navigation, RCP and RSP specification(s) limitations;**

ENR 3.4 Helikopterske rute (Helicopter routes)

Детаљан опис рута хеликоптера, укључујући:

1. oznaku rute, oznaku navigacione specifikacije koja se odnosi na određene segmente, imena, kodirane oznake ili kodne oznake i geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama za sve značajne tačke koje definišu rutu, uključujući tačke obaveznog javljanja ili javljanja na zahtjev/**route designator, designation of the required communication performance (RCP) specification(s), navigation specification(s) and/or required surveillance performance (RSP) specification(s) applicable to a specific segment(s), names, coded designators or name-codes and the geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of all significant points defining the route including „compulsory“ or „on-request“ reporting points;**
2. putanju ili VOR radijal zaokružen na najbliži stepen, geodetsko rastojanje zaokruženo na najbliži deseti dio kilometra ili deseti dio nautičke milje između bilo koje dvije uzatopne značajne tačke i, u slučaju VOR radijala, tačke prelaska /**tracks or VOR radials to the nearest degree, geodesic distance to the nearest tenth of a kilometre or a tenth of a nautical mile between each successive designated significant point and, in the case of VOR radials, changeover points;**
3. gornje i donje granice i klasifikaciju vazdušnog prostora/**upper and lower limits and airspace classification;**
4. minimalne apsolutne visine leta zaokružene na najbližih 50 m ili 100 ft/**minimum flight altitudes to the nearest higher 50 m or 100 ft;**
5. zahtjev za navigacionu tačnost sa svaki segment PBN (RNAV ili RNP) rute/**the navigation accuracy requirement for each PBN (RNAV or RNP) segment; and**
6. napomene, uključujući naznaku jedinicu kontrole, njen operativni kanal, i svako ograničenje u navigacionoj specifikaciji/**remarks, including an indication of the controlling unit and its operating frequency, and any navigation specification(s) limitations.**

Napomena: U vezi sa Aneksom 11, Dodatak 1, i za potrebe planiranja letenja, definisana navigaciona specifikacija se smatra sastavnim dijelom oznake rute.

ENR 3.5 Ostale rute (Other routes)

Zahtjev je da se opišu druge rute, specifično određene koje su obavezne u okviru određenih oblasti, ako postoje.

Napomena: Rute za dolazak, transfer i odlazak koje su određene u vezi sa postupcima za saobraćaj do i od aerodroma/helidroma ne treba da se opisuju, pošto se one opisuju u odgovarajućoj sekciji Dijela 3 – Aerodromi.

ENR 3.6 Čekanje na ruti (En-route holding)

Detaljan opis postupaka za čekanje na ruti, koji sadrži:

- 1) identifikaciju čekanja i tačku čekanja (navigacioni uređaj) ili tačku na ruti prostorne navigacije (*waypoint*) sa geografskim koordinatama u stepenima, minutama i sekundama/***holding identification (if any) and holding fix (navigation aid) or waypoint with geographical coordinates in degrees, minutes and seconds;***
- 2) putanju za dolet/***inbound track;***
- 3) pravac/smjer proceduralnog zaokreta/***direction of the procedure turn;***
- 4) maksimalnu zadatu brzinu/ ***aximum indicated airspeed;***
- 5) minimalni i maksimalni nivo čekanja/***minimum and maximum holding level***
- 6) vrijeme/rastojanje za odlet/ ***ime/distance outbound;***
- 7) naznaku kontrolne jedinice i njene operativne frekvencije/***indication of the controlling unit and its operating frequency.***

Napomena: Kriterijumi za nadvišavanje prepreka koji se odnose na postupke čekanja su sadržani u Postupcima za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi – Operacije vazduhoplova (PANS-OPS, Doc 8168), Svezak I i II.

ENR 4. RADIO-NAVIGACIONI UREĐAJI/SISTEMI (Radio navigation aids/systems)

ENR 4.1 Rutni radio-navigacioni uređaji (Radio navigation aids - en-route)

Popis stanica koje pružaju radio-navigacione usluge na ruti i organizovan abecednim redom po imenom stanice, uključujući:

- 1) naziv stanice i magnetsku deklinaciju zaokruženu na najbliži stepen, a za VOR deklinaciju, stanice zaokruženu na najbliži stepen, koja se koristi za tehničko poravnanje uređaja/ ***name of station and magnetic variation to the nearest degree and for VOR, station declination to the nearest degree used for technical line-up of the aid;***
- 2) identifikaciju/***identification;***
- 3) frekvenciju/kanal za svaki element/ ***requency/channel for each element;***
- 4) radno vrijeme/***hours of operation;***
- 5) geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama, položaja antene emitovanja/***geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of the position of the transmitting antenna;***
- 6) nadmorsku visinu DME antene zaokruženu na najbližih 30 m (100 ft)/***elevation of the transmitting antenna of DME to the nearest 30 m (100 ft);***
- 7) primjedbe/***remarks.***

ENR 4.2 Specijalni navigacioni sistemi (Special navigation systems)

Opis stanica povezanih sa specijalnim navigacionim sistemima (DECCA, LORAN itd.), uključujući:

- 1) naziv stanice ili niza stanica/***name of station or chain***;
- 2) vrstu dostupnih usluga (*master signal, slave signal, boja*)/***type of service available (master signal, slave signal, colour)***;
- 3) frekvenciju (broj kanala, osnovna frekvencija pulsa, frekvencija ponavljanja, prema potrebi)/***frequency (channel number, basic pulse rate, recurrence rate, as applicable)***;
- 4) časovi rada/***hours of operational***;
- 5) geografske koordinate predajne stanice, u stepenima, minutama i sekundama/***geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of the position of the transmitting station***;
- 6) primjedbe/***remarks***.

ENR 4.3 Globalni navigacioni satelitski sistem (Global navigation satellite system) (GNSS)

Lista i opis elemenata globalnog navigacionog satelitskog sistema (GNSS) koji pruža navigacionu uslugu uspostavljenu za potrebe navigacije na ruti i poredano alfabetski po imenu elemenata, uključujući:

- 1) naziv GNSS elemenata (*GPS, GLONASS, EGNOS, MSAS, WASS, itd.*)/***the name of the GNSS element (GPS, GLONASS, EGNOS, MSAS, WASS, ect.)***;
- 2) odgovarajuću frekvenciju/frekvencije/***frequency(ies), as appropriate***;
- 3) geografski koordinate u stepenima, minutama i sekundama nominalnog područja u kojem se pruža usluga/***geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of the nominal service area and coverage area***;
- 4) primjedbe/***remarks***.

ENR 4.4 Kodne oznake značajnih tačaka (Name-code designators for significant points)

Alfabetski poredana lista kodnih oznaka (kodne oznake od pet slova, pogodne za izgovor) uspostavljenih za značajne tačke na pozicijama gdje nisu locirana radio-navigaciona sredstav, uključujući:

- 1) kodnu oznaku/***name-code designator***;
- 2) geografske koordinate pozicije u stepenima, minutama i sekundama/***geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of the position***;

3) referencu na ATS ili druge rute na kojima se načka nalazi/**reference to ATS or other routes where the point is located;**

4) primjedbe, uključujući dodatnu definiciju pozicije, ako se to zahtjeva/**remarks, including supplementary definition of position where required.**

ENR 4.5 Rutna vazduhoplovna svjetla na zemlji (Aeronautical ground lights – en-route)

Lista rutnih vazduhoplovnih svjetala na zemlji i drugih svjetlosnih signala koji označavaju geografske pozicije koje je država odredila kao značajne, uključujući:

1) ime grada ili drugu identifikaciju signala/**name of the city or town or other identification of the beacon;**

2) vrstu signala i intenzitet svjetla u hiljadama kandela/**type of beacon and intensity of the light in thousands of candelas;**

3) karakteristike signala/**characteristic of the signal;**

4) časovi rada/**operational hours;**

5) primjedbe/**remarks.**

ENR 5. NAVIGACIONA UPOZORENJA (Navigation warnings)

ENR 5.1 Zabranjene, ograničene i opasne zone (Prohibited, restricted and danger areas)

Opis i odgovarajući grafički prikaz zabranjenih, ograničenih i opsanih zona, zajedno sa informacijama koje se tiču njihovog uspostavljanja i aktiviranja, uključujući:

1) identifikaciju, naziv i geografske koordinate horizontalnih granica u stepenima, minutama i sekundama ako su unutar kontrolisane oblasti/kontrolisane zone, odnosno u stepenima i minutama ako su izvan kontrolisane oblasti/kontrolisane zone/**identification, name and geographical coordinates of the lateral limits in degrees, minutes and seconds if inside and in degrees and minutes if outside control area/control zone boundaries;**

2) gornje i done granice/**upper and lower limits;**

3) primjedbe, uključujući i vrijeme aktivnosti/**remarks, including time of activity;**

Vrsta ograničenja ili priroda opasnosti i rizik od presretanja u slučaju prodiranja u zonu moraju da budu naznačeni u koloni primjedbe/**type of restriction or nature of hazard and risk of interception in the event of penetration must be indicated in the remarks column.**

ENR 5.2 Područja vojnih vježbi i obuke (Military exercise and training areas and air defence identification zone (ADIZ))

Opis i odgovarajući grafički prikaz uspostavljenih zona za vojne vježbe i obuku u kojima se vježbe odvijaju u redovnim intervalima i uspostavljene zone identifikacije za potrebe vazdušne odbrane (ADIZ), uključujući:

- 1) geografske koordinate horizontalnih granica u stepenima, minutama i sekundama ako su unutar kontrolisane oblasti/kontrolisane zone, odnosno u stepenima i minutama ako su izvan kontrolisane oblasti/kontrolisane zone/***geographical coordinates of the lateral limits in degrees, minutes and seconds if inside and in degrees and minutes if outside control area/control zone boundaries;***
- 2) gornje i donje granice, sistem i način objavljivanja o aktiviranju, zajedno sa informacijom koja se odnosi na civilno letenje i odgovarajući ADIZ postupak/***upper and lower limits and system and means of activation announcements together with information pertinent to civil flights and applicable ADIZ procedures;***
- 3) primjedbe, uključujući vrijeme aktivnosti i rizik od presretanja u slučaju prodiranja u ADIZ/***remarks, including time of activity and risk of interception in the event of penetration of ADIZ.***

ENR 5.3 Ostale opasne aktivnosti i druge potencijalne opasnosti (Other activities of a dangerous nature and other potential hazards)

ENR 5.3.1 Ostalne opasne aktivnosti (Other activities of a dangerous nature)

Opis aktivnosti koje predstavljaju specifičnu ili očiglednu opasnost i koje mogu da utiču na letenje, dopunjen odgovarajućim kartama, uključujući:

- 1) geografske koordinate u stepenima, minutama od centra zone i domet uticaja/***geographical coordinates in degrees and minutes of centre of area and range of influence;***
- 2) vertikalne granice/***vertical limits;***
- 3) savjetodavne mjere/***advisory measures;***
- 4) nadležno tijelo za pružanje informacija/***authority responsible for the provision of information;***
- 5) primjedbe, uključujući vrijeme aktivnosti/***remarks, including time of activity.***

ENR 5.3.2 Ostale potencijalne opasnosti (Other potential hazards)

Opis, dopunjen odgovarajućim kartama, ostalih potencijalnih opasnosti koje mogu da utiču na letenje (npr. aktivni vulkani, nuklearne elektrane, itd.), uključujući:

- 1) geografske koordinate lokacija potencijalne opasnosti u stepenima i minutama/***geographical coordinates in degrees and minutes of location of potential hazard;***
- 2) vertikalne granice/***vertical limits;***

- 3) savjetodavne mjere/*advisory measures*;
- 4) nadležno tijelo za pružanje informacija/*authority responsible for the provision of information*;
- 5) primjedbe/*remarks*.

ENR 5.4 Rutne navigacione prepreke (Air navigation obstacles)

Lista prepreka koje utiču na vazdušnu plovību u oblasti 1 (teritorija države), uključujući:

- 1) identifikaciju prepreka ili oznaku/*obstacle identification or designation*;
- 2) vrstu prepreke/*type of obstacle*;
- 3) položaj prepreke, predstavljenu geografskim koordinatama u stepenima, minutama i sekundama/*obstacle position, represented by geographical coordinates in degrees, minutes and seconds*;
- 4) nadmorsku visinu prepreke zaokruženu na najbliži metar ili stopu/*obstacle elevation and height to the nearest metre or foot*;
- 5) tip i boju osvjetljenja prepreke (ako postoji)/*type and colour of obstacle lighting (if any)*;
- 6) ako je primjenljivo, naznaku da je lista prepreka dostupna u elektronskoj formi i referencu na GEEN 3.1.6/*if appropriate, an indication that the list of obstacle is available in electronic form, and reference to GEN 3.1.6*.

Napomena 1: Prepreka čija je visina iznad tla 100 m i više se smatra preprekom za oblast 1/*An obstacle whose height above ground is 100 m and higher is considered an obstacle for Area 1*.

Napomena 2: Specifikacije za određivanje i izvještavanje (tačnost mjerenja na terenu i integritet podataka) o pozicijama (geografska širina i dužina) i nadmorskoj visini/visini iznad tla za prepreke u oblasti 1 su date u ICAO Aneksu 11, Dodatak 5, tabele 1 i 2, redom/*Specification governing the determination and reporting (accuracy of field work and data integrity) of positions (latitude and longitude) and elevation/heights for obstacles in Area 1 are given in Annex 11, Appendix 5, Tables 1 and 2, respectively*.

ENR 5.5 Vazduhoplovne sportske i rekreativne aktivnosti (Aerial sporting recreational activities)

Kratak opis, dopunjen odgovarajućim kartama, intenzivnih sportskih i rekreativnih aktivnosti, zajedno sa uslovima pod kojima se odvijaju, uključujući:

- 1) oznake i geografske koordinate horizontalnih granica u stepenima, minutama i sekundama ako su unutar kontrolisane oblasti/kontrolisane zone, odnosno u stepenima i minutama ako su izvan granica kontrolisane oblasti/kontrolisane zone/*designation and geographical coordinates of the lateral limits in degrees, minutes and second if inside and in degrees and minutes if outside control area/control zone boundaries*;

2) vertikalne granice/**vertical limits**;

3) telefonski broj operatora/korisnika/**operator/user telephone number**;

4) primjedbe, uključujući i vrijeme izvođenja aktivnosti/**remarks, including time of activity**;

Napomena: Ova stavka se može podijeliti u različite sekcije za svaku pojedinu aktivnosti, dajući naznačenje detalje u svakom pojedinom slučaju/**This paragraph may be subdivided into different sections for each different category of activity, giving the indicated details in each case.**

ENR 5.6 Kretanje ptica i oblasti sa osjetljivom faunom (Bird migration and areas with sensitive fauna)

Opis, dopunjen kartama gdje je to moguće, kretanje ptica povezanih s migracijama, uključujući i migracijske puteve i područja stalnog odmora, te područja sa osjetljivom faunom.

ENR 6. Karte vazdušnih puteva (En-route charts)

Karta vazdušnih puteva – ICAO i indeksne karte moraju da budu uključene u ovu sekciju.

DIO 3 – AERODROMI (AD)

AD 0.6. Sadržaj dijela 3 (Table of contents to Part 3)

Lista sekcija i podsekcija sadržanih u dijelu 3 – Aerodromi (AD).

Napomena: Podsekcije mogu da budu navedene abecednim redom.

AD 1. AERODROMI/HELIDROMI – UVOD (Aerodromes/heliports - introduction)

AD 1.1 Raspoloživost i uslovi za korištenje aerodroma/helidroma (Aerodrome/heliport availability and conditions of use)

AD 1.1.1 Opšti uslovi (General conditions)

Informacije o raspoloživosti aerodroma, uključujući: ***Brief description of the State's designated authority for aerodromes and heliports, including:***

1) opšte uslove za korištenje aerodroma/helidroma i pripadajuće opreme/**the general conditions under which aerodromes/heliports and associated facilities are available for use; and**

2) iskaz o ICAO dokumentima na kojima se zasnivaju usluge i referencu na dio u AIP-u gdje su navedena odstupanja, ako postoje/**a statement concerning the ICAO documents on which the services are based and a reference to the AIP location where differences, if any, are listed.**

AD 1.1.2 Upotreba vojnih aerodroma (Use of military air bases)

Regulativa i postupci, ako postoje, koji se tiču civilne upotrebe vojnih aerodroma.

AD 1.1.3 Postupci u uslovima smanjene vidljivosti (Low visibility procedures (LVP))

Opšti uslovi pod kojima se primjenjuju postupci u uslovima smanjene vidljivosti koje se odnose na CAT II/III operacije.

AD 1.1.4 Aerodromski operativni minimum (Aerodrome operating minima)

Detalji u vezi sa aerodromskim operativnim minimumima koji se primjenjuju u državi.

AD 1.1.5 Ostale informacije (Other information)

Ostale informacije slične prirode, ako je primjenljivo.

AD 1.2 Službe spašavanja, vatrogasne službe i plan čišćenja snijega (Rescue and firefighting services and snow plan)

AD 1.2.1 Službe spašavanja i vatrogasne službe (Rescue and firefighting services)

Kratak opis pravila koja uređuju uspostavu službi spašavanja i vatrogasnih službi na aerodromima/helidromima raspoloživim za javnu upotrebu, zajedno sa naznakom kategorije službe spašavanja i vatrogasne kategorije utvrđene od strane države.

AD 1.2.2 Plan čišćenja snijega (Snow plan)

Kratak opis planiranja u slučaju snijega za aerodrome/helidrome raspoložive za javnu upotrebu na kojima je vjerovatno da će se ostvariti sniježni uslovi, uključujući:

- 1) organizaciju zimske službe/***organization of the winter service***;
- 2) nadzor površina za kretanje vazduhoplova/***surveillance of movements areas***;
- 3) metode mjerenja i dobijena mjerenja/***measuring methods and measurements taken***;
- 4) mjere preduzete za održavanje upotrebljivosti površina za kretanje/***actions taken to maintain the usability of movements areas***;
- 5) izvještavanje/***system and means of reporting***;
- 6) slučajeve zbog kojih može doći do zatvaranja poletno-sletne staze/***the cases of runway closure***; and
- 7) distribuciju informacija o zimskim uslovima/***distribution of information about snow conditions***.

Napomena: Kada se primjenjuju različita razmatranja u vezi sa planom čišćenja snijega na aerodromima/helidromima, ova podsekcija može da se podijeli u skladu sa tim.

AD 1.3. Popis aerodroma/helidroma (Index to aerodromes and heliports)

Lista i grafički prikaz aerodroma i helidroma u državi, uključujući:

- 1) naziv aerodroma/helidroma i ICAO lokacijski indikator/***aerodrome/heliport name and ICAO location indicator***;
- 2) vrstu saobraćaja dozvoljenu na aerodromu/helidromu vrsta saobraćaja za koji je dozvoljeno korištenje aerodroma/helidroma (međunarodni/domaći, IFR/VFR, redovni/vanredni, opšta avijacija, vojni i sl.)/***type of traffic permitted to use aerodrome/heliport (international/national, IFR/VFR, scheduled/non-scheduled, general aviation, military and other)***;
- 3) referencu na podsekciju u Dijelu 3 AIP-a, u kojem su prikazani detalji o aerodromu/helidromu/***reference to AIP, Part 3 subsection in which aerodrome/heliport details are presented***.

AD 1.4. Podjela aerodroma/helidroma (Grouping of aerodrome/heliports)

Kratak opis kriterijuma koje primjenjuje država za grupisanje aerodroma/helidroma u svrhe proizvodnje/distribucije/pružanja informacija (npr. međunarodni, domaći; primarni/sekundarni; veliki/ mali; civilni/vojni, itd.).

AD 1.5. Srtatus sertifikacije aerodroma (Status of certification of aerodromes)

Popis aerodroma koji ukazuje na status sertifikacije, uključujući:

- 1) nazi aerodroma i ICAO lokacijski indikator/***aerodrome name and ICAO location indicator***;
- 2) datum sertifikacije, i ako je primjenljivo, važenje sertifikata/***date and, if applicable, validity of certification***;
- 3) primjedbe, ako ih ima/ ***remarks, if any***.

AD 2. AERODROMI (AERODROMES)

Napomena – Umjesto * treba da stoji odgovarajući ICAO lokacijski indikator.***

****** AD 2.1 Lokacijski indikator i naziv aerodroma (Aerodrome location indicator and name)**

Aerodrom će imati dodjeljen ICAO lokacijski indikator i naziv aerodroma. ICAO lokacijski indikator će biti sastavni dio sistema obilježavanja svih podsekcija u sekciji AD 2.

****** AD 2.2 Geografski i administrativni podaci o aerodromu (Aerodrome geographical and administrative data)**

Zahtjevani geografski i administrativni podaci o aerodromu, uključujući:

- 1) referentnu tačku aerodroma (geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama), i položaj na aerodromu/***aerodrome reference point (geographical coordinates in degrees, minutes and seconds) and its site***;
- 2) smjer i udaljenost referentne tačke aerodroma od centra grada ili mjesta koje aerodrom opslužuje/***direction and distance of aerodrome reference point from centre of the city or town which the aerodrome serves***;
- 3) nadmorsku visinu aerodroma zaokruženu na najbliži metar ili stopu i referentnu temperaturu/***aerodrome elevation to the nearest metre or foot, and reference temperature***;
- 4) ako je primjenljivo, undulaciju geoida na položaju na kome je izmjerena nadmorska visina aerodroma zaokruženu na najbliži stepn ili stopu/***were appropriate, geoid undulation at the aerodrome elevation position to the nearest metre or foot***;
- 5) magnetnu deklinaciju zaokruženu na najbliži stepen, datum informacije i godišnju promjenu/***magnetic variation to the nearest degree, date of information and annual change***;
- 6) naziv operatera aerodroma, adresu, telefon, telefaks, elektronsku poštu, AFS adresu i internet adresu, ako postoji/***name of aerodrome operator, address, telephone and telefax numbers, e-mail address, AFS address and, if availbale, website address***;

7) vrste saobraćaja koje su dozvoljene ana aerodromu (IFR/VFR)/**types of traffic permitted to use the aerodorme**;

8) primjedbe/**remarks**.

**** AD 2.3 Radno vrijeme (Opeartional hours)

Detaljan opis radnog vremena aerodromskih službi, uključujući:

- 1) aerodromskog operatora/**aerodrome operator**;
- 2) carinsku i pasošku kontrolu/**customs and immigration**;
- 3) zdravstvena isanitarna služba/**health and sanitation**;
- 4) AIS brifing kancelarija/**AIS briefing office**;
- 5) ATS prijavni biro (ARO)/**ATS reporting office (ARO)**;
- 6) MET brifing kancelarija/**MET briefing office**;
- 7) usluge kontrole vazdušnog saobraćaja/**air traffic service**;
- 8) snabdijevanje gorivom/**fuelling**;
- 9) opsluživanje/**handling**;
- 10) zaštitu/**security**;
- 11) odleđivanje/**de-icing**;
- 12) primjedbe/**remarks**.

**** AD 2.4 Službe i sredstava za prihvata i otpremu (Handling services and facilities)

Detaljan opis usluga i sadržaja dostupnih na aerodromu, uključujući:

- 1) sredstva za opremu i prihvata i otpremu tereta/kargo/**cargo-handling facilities**;
- 2) vrste goriva i ulja/**fuel and oil types**;
- 3) sredstva za snabdjevanje gorivom/mazivom/**fuelling facilities and capacity**;
- 4) uređaje i sredstva za odleđivanje/**de-icing facilities**;
- 5) hangarski prostor za vazduhoplove u prolazu/**hangar space for visiting aircraft**;
- 6) sredstva za popravku vazduhoplova u prolazu/**repair facilities for visiting aircraft**;
- 7) primjedbe/**remarks**.

**** AD 2.5 Pogodnosti za putnike (Passenger facilities)

Кратак опис погодности за путнике доступних на аеродрому, укључујући:

- 1) hotel/hotele na ili u blizini aerodroma/**hotel(s) at or in the vicinity of aerodrome**;
- 2) restoran/restorane na ili u blizini aerodroma/**restaurant(s) at or in the vicinity of aerodrome**;
- 3) mogućnosti prevoza/**transportation possibilities**;
- 4) medicinske usluge/**medical facilities**;
- 5) banke ili pošte na ili u blizini aerodroma/**bank and post office at or in the vicinity of aerodrome**;
- 6) turističke agencije/**tourist office**; and
- 7) primjedbe/**remarks**.

**** AD 2.6 Službe spašavanja i vatrogasne službe (Rescue and firefighting services)

Detaljan opis usluga spašavanja i vatrogasnih službi i opreme dostupne na aerodromu, uključujući:

- 1) vatrogasnu kategoriju aerodroma/**aerodrome category for fire fighting**;
- 2) opremu za spašavanje/**rescue equipment**;
- 3) mogućnost uklanjanja oštećenog vazduhoplova/**capability for removal of disabled aircraft**;
- 4) primjedbe/**remarks**;

**** AD 2.7 Sezonska upotrebljivost – čišćenje (Seasonal availability - clearing)

Detaljan opis opreme i operativnih prioriteta utvrđenih radi čišćenja aerodromske površine za kretanje, uključujući:

- 1) vrstu (vrste) opreme za čišćenje/**type(s) of clearing equipment**;
- 2) prioritete za čišćenje/**clearance priorities**;
- 3) primjedbe/**remarks**;

**** AD 2.8 Pristanišne platforme, rulne staze i mjesta provjere položaja (Aprons, taxiways and check locations/position data)

Pojedinosti vezane za fizičke karakteristike pristanišne platforme, rulne staze i mjesta provjere položaja, uključujući:

- 1) oznaku, površinu i nosivost pristanišne platforme/**designation, surface and strength of aprons**;

2) oznaku, širinu, površinu i nosivost rulnih staza/**designation, width, surface and strenght of taxiways**;

3) lokaciju i nadmorsku visinu zaokruženu na najbliži metar ili stopu za tačke provjere visinomjera/**location and elevation to the nearest metre or foot of altimeter checkpoint**;

4) lokacija VOR mjesta provjere položaja/**location of VOR checkpoints**;

5) poziciju tačke provjere inercijalnog navigacionog sistema INS u stepenima, minutama, sekundama i stotim dijelovima sekunde/**position of INS checkpoints in degree, minutes, seconds and hundredths os seconds**;

6) primjedbe/**remarks**.

Ako su kontrolna mjesta/položaji naznačeni na aerodromskoj karti, bilješke će biti navedene u ovoj podsekciji.

**** AD 2.9 Sistem za vođenje i kontrolu kretanja i dnevne oznake (Surface movement guidance and control system and control system and markings)

Kratak opis sistema za vođenje i kontrolu i oznake poletno-sletnih staza, uključujući:

1) upotrebu stacioniranih znakova identifikacije vazduhoplova, linije za navođenje po voznim stazama i vizuelni sistem navođenja za pristajanje/parkiranje vazduhoplova na parkirna mjesta/**use of aircraft stand identification signs, taxiway guide lines and visual docking/parking guidance system at aircraft stands**;

2) znakove i svjetla na rulnim i poletno-sletnim stazama/**runway and taxiway markings and lights**;

3) zaustavne prečke (ako postoje)/**stop bars (if any)**;

4) primjedbe/**remarks**.

**** AD 2.10 Aerodromske prepreke (Aerodroms obstacles)

Detaljn opis prepreka, uključujući:

1) prepreke u Oblasti 2:/**obstacles in Area 2**

a) identifikaciju prepreka ili oznaku/**obstacle identification or designation**;

b) vrstu prepreke/**type of obstacle**;

c) položaj prepreke, izražen u geografskim koordinatama u stepenima, minutama i sekundama i desetinkama sekundi/**obstacle position, represented by geographical coordinates in degrees, minutes, seconds and tenth of seconds**;

d) nadmorsku visinu i visinu prepreke zaokruženu na najbliži metar ili stopu/**obstacle elevation and height to the nearest metre or foot**;

e) označavanje prepreke, te vrste i boju rasvjete prepreke (ako postoji)/**obstacle marking, and type and colour of obstacle lighting (if any)**;

f) ako je moguće, naznaku da je lista prepreka dostupna u elektronskoj formi i pozvati se na GEN 3.1.6/**if appropriate, an indication that the list of obstacles is available in electronic form, and reference to GEN 3.1.6; and**

g) naznaku NIL, ako je potrebno/**NIL indication, if appropriate.**

Napomena: Poglavlje 10, 10.1.1, daje opis Oblasti 2, dok Dodatak 8, tabela D8-2, sadrži grafičke ilustracije površina prikupljanja podataka o preprekama i kriterijume koji se koriste za identifikaciju prepreka u Oblasti 2.

Napomena 2: Specifikacije za utvrđivanje i izvještavanje (tačnost terenskog rada i integritet podataka) položaja (geografska širina i dužina) i nadmorske visine za prepreke u Oblasti 2 date su u Aneksu 11, Dodatak 5, tabele 1 i 2, te u Aneksu 14, Dio I, Dodatak 5, tabele D5-1 i D5-2.

2) odsustvo skupa podataka za Oblast 2 za aerodorme mora da bude jasno naglašeno i podaci o preprekama moraju da budu obezbjeđeni za/**the absence of an Afea 2 data set for the aerodrome is to be clearly stated and obstacle data are to be provided for :**

a) prepreke koje prodiru u površ za ograničavanje prepreka/**obstacles that penetrate the obstacle limitations surfaces;**

b) prepreke koje prodiru u površi za identifikaciju prepreka u ravni putanje u odletu/**obstacles that penetrate the take-off flight path area obstacle identification surface; and**

c) ostale prepreke procjenjene kao opasne za vazдушnu plovību/**other obstacles assessed as being hazardous to air navigation.**

3) naznaku da informacije o preprekama u Oblasti 3 nisu osigurane ili ako jesu, to je tada/**indication that information on obstacles in Area 3 is not provided, or if provided:**

a) identifikacija ili oznaka prepreke/**obstacle identification or designation;**

b) vrsta prepreke/**type of obstacle;**

c) položaj prepreke, predstavljen geografskim koordinatama u stepenima, minutama, sekundama, i desetim dijelovima sekunde/**obstacle position, represented by geographical coordinates in degrees, minutes, seconds and tenth of seconds;**

d) nadmorska visina i relativna visina prepreke zaokružene na najbliži metar ili stopu/**obstacle elevation and height to the nearest metre or foot;**

e) označavanje prepreke, te vrsta i boja rasvjete prepreke (ako postoji)/**obstacle marking, and type and colour of obstacle lighting (if any)**;

f) naznaku da li je lista prepreka dostupna u elektronskoj formi i referencu na GEN 3.1.6/**if appropriate, an indication that the list of obstacles is available in electronic form, and a reference to GEN 3.1.6;**

g) naznaka NIL, ako je potrebno/**NIL indication, if appropriate;**

Napomena 1: Poglavlje 10, 10.1.1, daje opis Oblasti 3, dok Dodatak 8, slika D8-3, sadrži grafičke ilustracije površina prikupljanja podataka o preprekama i kriterijume koji se koriste za identifikaciju prepreka u Oblasti 3.

Napomena 2: Specifikacija za utvrđivanje i izvještavanje (tačnost terenskog rada i integritet podataka) položaja (geografska širina i dužina) i nadmorske visine za prepreke u Oblasti 3 date su u Aneksu 14, Dio I, Dodatak 5, tabele D5-1 i D5-2.

**** AD 2.11 Meteorološke informacije (Meteorological information provided)

Detaljan opis meteoroloških informacija koje se pružaju na aerodromu i naznaka koja je meteorološka kancelarija odgovorna za navedene usluge, uključujući:

- 1) ime pripadajuće meteorološke kancelarije/***name of the associated meteorological office;***
- 2) radno vrijeme pružanja usluge i, prema potrebi, određivanje nadležne meteorološke kancelarije izvan navedenog radnog vremena/***hours of service and, where applicable, the designation of the responsible meteorological office outside these hours;***
- 3) kancelarija odgovorna za pripremu TAF-a, te period važenja i razdoblje izdavanja prognoza/***office responsible for preparation of TAF and periods of validity and interval of issuance of the forecast;***
- 4) raspoloživost trend prognoze i interval izdavanja/***availability of the trend forecast for the aerodrome, and interval of issuance;***
- 5) informaciju o tome kako se pruža informacija i/ili savjetovanje/***information on how briefing and/or consultation is provided;***
- 6) vrste dostavljene letne dokumentacije i jezik/e koji se koriste u letnoj dokumentaciji/***types of flight documentation supplied and language(s) used in flight documentation;***
- 7) karte i ostale informacije prikazane ili dostupne za informisanje ili savjetovanje/***charts and other information displayed or available for briefing or consultation;***
- 8) dodatnu opremu na raspolaganju za pružanje informacija o meteorološkim uslovima, npr. radari i prijemnik za satelitske snimke/***supplementary equipment available for providing information on meteorological conditions, e.g. weather radar and receiver for satellite images;***
- 9) ATS jedinicu/jedinice kojima se dostavljaju meteorološke informacije/***the air traffic services unit(s) provided with meteorological information;***
- 10) dodatne informacije (npr. koje se odnose na ograničenja usluge i sl.)/***additional information (e.g. concerning any limitation of service, etc.).***

****** AD 2.12 Fizičke karakteristike poletno-sletne staze (Runway physical characteristic)**

Detaljan opis fizičkih karakteristika poletno-sletne staze, za svaku stazu, uključujući:

- 1) oznake/*designations*;
- 2) stvarni smjer izražen u stotim dijelovima stepena/*true bearings to one-hundredth of a degree*;
- 3) dimenzije poletno-sletne staze zaokružene na najbliži metar ili stopu/*dimensions of runways to the nearest metre or foot*;
- 4) nosivost površine (PCN i pripadajući podaci) i površine za svaku poletno-sletnu stazu i pripadajućih staza za zaustavljanje/*strength of pavement (PCN and associated data) and surface of each runway and associated stopways*;
- 5) geografske koordinate izražene u stepenima, minutama i sekundama i stozinkama sekunde za svaki prag i kraj poletno-sletne staze, te undulaciju geoida/*geographical coordinates in degrees, minutes, seconds and hundredths of seconds for each threshold and runway end, and geoid undulation*:
 - Pragova poletno-sletne staze za neprecizni prilaz zaokružene na najbliži metar ili stopu/*thresholds of a non-precision approach runway to the nearest metre or foot*;
 - Pragova poletno-sletne staze za precizni prilaz zaokruženu na najbližu desetinu metra ili stope/*thresholds of a precision approach runway to the nearest tenth of a metre or tenth of a foot*;
- 6) nadmorske visine/*elevations of*:
 - Pragova poletno-sletne staze za neprecizni prilaz zaokružene na najbliži metar ili stopu/*thresholds of a non-precision approach runway to the nearest metre or foot*;
 - Pragova i najviše nadmorske visien zone dodira poletno-sletne staze za precizni prilaz, zaokružene na najbližu desetinu metra ilidesetinu stope/*thresholds and the highest elevation of the touchdown zone of a precision approach runway to the nearest tenth of a metre or tenth of a foot*;
- 7) nagib za svaku poletno-sletnu stazu i pripadajuće staze za zaustavljanje/*slope of each runway and associates stopways*;
- 8) dimenzije staze za zaustavljanje (ako postoji) zaokružene na najbliži metar ili stopu/*dimensions of stopway (if any) to the nearest metre or foot*;
- 9) dimenzije čistine (ako postoji) zaokružene na najbliži metar ili stopu/*dimension of a clearway (if any) to the nearest metre or foot*;
- 10) dimenzije osnovne staze/*dimensions of strips*;
- 11) postojanje zone bez prepreka/*the existence of an obstacle-free zone*;
- 12) primjedbe/*remarks*.

**** AD 2.13 Deklarisane dužine (Declared distances)

Detaljan opis deklariranih dužina zaokruženih na najbliži metar ili stopu za svaki smjer i za sve poletno-sletne staze, uključujući:

- 1) oznaku poletno-sletne staze/*runway designators*;
- 2) raspoloživu dužinu za zalet/*take-off run available*;
- 3) raspoloživu dužinu za uzlijetanje i, ako je primjenljivo, alternativne redukovane deklarirane dužine/*take-off distance available, and if applicable, alternative reduced declared distances*;
- 4) raspoloživu brzinu za ubrzanje i zaustavljanje/*accelerate-stop distance available*;
- 5) raspoloživu dužinu za slijetanje/*landing distance available*;
- 6) primjedbe, uključujući početnu ili ulaznu tačku na poletno-sletnoj stazi od koje počinju alternativne redukovane deklarirane dužine/*remarks, including runway entry or start point where alternative reduced declared distances have been declared*;

Ako smjer poletno-sletne staze ne može da se koristi za slijetanje ili polijetanje, ili oboje, onda to mora da bude naznačeno unošenjem skraćenice NU (*Not usable*).

**** AD 2.14 Prilazna svjetla i svjetla poletno-sletne staze (Approach and runway lighting)

Detaljan opis prilaznih i svjetala poletno-sletne staze, uključujući:

- 1) oznaku poletno-sletne staze/*runway designator*;
- 2) tip, dužinu i intenzitet sistema prilaznih svjetala/*type, length and intensity of approach lighting system*;
- 3) svjetla praga poletno-sletne staze, boju i horizontalne prečke sa rasvjetom/*runway threshold lights, colour and wing bars*;
- 4) vrstu sistema za određivanje nagiba za vizuelni prilaz/*type of visual approach slope indicator system*;
- 5) dužinu svjetala zone dodira poletno-sletne staze/*length of runway touchdown zone lights*;
- 6) dužinu, razmak, boju i intenzitet svjetala centralne linije poletno-sletne staze/*length, spacing, colour and intensity of runway centre line lights*;
- 7) dužinu, razmak, boju i intenzitet rubnih svjetala poletno-sletne/*length, spacing, colour and intensity of runway edge lights*;
- 8) boju svjetala kraja poletno-sletne staze/*colour of runway end lights and wing bars*;
- 9) dužinu i boju svjetala staze za zaustavljanje/*length and colour of stopway lights*; **and**

10) primjedbe/*remarks*.

****** AD 2.15 Ostale svjetlosne oznake, rezervno napajanje (Other lighting and secondary power supply)**

Opis ostalih svjetlosnih oznaka i rezervnog napajanja, uključujući:

- 1) lokaciju, karakteristike i radno vrijeme aerodromskih farova/identifikacionih farova (ako postoje)/*location, characteristic and hours of operation of aerodrome beacon/identification beacon (if any)*;
- 2) lokaciju i svjetlosne oznake (ako postoje) anemometra/pokazivača smjera slijetanja/*location and lighting (if any) of anemometer/landing direction indicator*;
- 3) rubna svjetla staze za vožnju i rasvjetu centralne linije staze za vožnju/*taxiway edge and taxiwaycentre line lights*;
- 4) rezervno napajanje, uključujući vrijeme uključivanja/*power supply including switch-over time*;
- 5) primjedbe/*remarks*.

****** AD 2.16 Površine za slijetanje helikoptera (Helicopter landing area)**

Detaljan opis površina za slijetanje helikoptera, uključujući:

- 1) geografske koordinate u stepenima, minutama, sekundama i stotim dijelovima sekunde i, ako je primjenljivo, undulaciju geoida geometrijskog centra TLOF ili svakog praga FATO površine/*geographical coordinates in degrees, minutes, seconds and hundredths of seconds and, where appropriate, geoid undulation of the geometric centre of touchdown and lift-off (TLOF) or of each treshold of final approach and take-off (FATO) area*:
 - za neprecizni prilaz, zaokruženu na najbliži metar ili stopu/*for non-precision approaches, to the nearest metre or foot*;
 - za precizni prilaz, zaokruženu na najbliži deseti dio metra ili deseti dio stope/*for precision approaches, to the nearest tenth of a metre or tenth of a foot*;
- 2) nadmorsku visinu TLOF i/ili FATO područja/*TLOF and/or FATO area elevation*:
 - za neprecizne prilaz, zaokruženu na najbliži metar ili stopu/*for non-precision approaches, to the nearest metre or foot*;
 - za precizni prilaz, zaokruženu na najbližu desetinu metra ili stope/*for precision approaches, to the nearest tenth of a metre or tenth of a foot*;
- 3) dimenzije TLOF i FATO površine zaokružene na najbliži metar ili stopu, vrstu površine, nosivost i oznake/*TLOF and FATO area dimension to the nearest metre or foot, surface type, bearing strenght and marking*;
- 4) smjer FATO u odnosu na pravi sjever, zaokružen na stoti dio stepena/*true bearing to one-hundredth of a degree of FATO*;

- 5) deklarirane raspoložive dužine zaokružene na najbliži metar ili stopu/**declared distances available, to the nearest metre or foot**;
- 6) prilaz i svjetla FATO/**approach and FATO lighting**;
- 7) primjedbe/**remarks**.

****** AD 2.17 Vazdušni prostor u kome su pružaju ATS usluge (Air traffic service airspace)**

Detaljan opis organizacije vazdušnog saobraćaja, operativnih usluga kontrole vazdušnog saobraćaja (ATS) na aerodromu, uključujući:

- 1) oznaku vazdušnog prostora i geografske koordinate horizontalnih granica vazdušnog prostora u stepenima, minutama i sekundama/**airspace designation and geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of the lateral limits**;
- 2) vertikalne granice/**vertical limits**;
- 3) klasifikaciju vazdušnog prostora/**airspace classification**;
- 4) pozivni znak i jezik/jezike na kojima ATS jedinica pruža usluge/**call sign and language(s) of the ATS unit providing service**;
- 5) prelaznu visinu/**transition altitude**;
- 6) radno vrijeme/**hours of applicability; and**
- 7) primjedbe/**remarks**.

****** AD 2.18 Sredstva za komunikaciju upružanju ATS usluga (Air traffic services communication facilities)**

Detaljan opis sredstava za komunikaciju u pružanju ATS usluga uspostavljenih na aerodromu, uključujući:

- 1) oznaku službe/**service designation**;
- 2) pozivni znak/**call sign**;
- 3) kanal/kanale/**channel(s)**;
- 4) adresu *data link*, po potrebi/**SATVOICE number(s), if available**
- 5) adresu prijave, ako je dostupna/**logon address, as appropriate**;
- 6) radno vrijeme/**hours of operation; and**
- 7) primjedbe/**remarks**.

**** AD 2.19 Radio-navigacioni uređaji za slijetanje (Radio navigation and landing aids)

Detaljan opis radio-navigacionih uređaja i uređaja za slijetanje vezanih za instrumentalno prilaženje i postupke u završnoj kontrolisanoj oblasti (TMA) aerodroma, uključujući:

- 1) vrstu uređaja, magnetnu deklinaciju zaokruženu na najbliži stepen, prema potrebi, i vrstu podržanih operacija ILS/MLS, osnovni GNSS, SBAS i GBAS, a za VOR/ILS/MLS i deklinaciju stanice koja se koristi za tehničko podešavanje zaokruženu na najbliži stepen/***type of aids, magnetic variation to the nearest degree, as appropriate, and type of supported operation for ILS/MLS, basic GNSS, SBAS and GBAS and for VOR/ILS/MSL station declination to the nearest degree used for technical line-up of the aid;***
- 2) identifikaciju, ako je potrebna/***identification, if required;***
- 3) frekvenciju/frekvencije, brojeve kanala, pružaoca usluga i oznaku (oznake) referentne putanje (RPI), prema potrebi/***frequency(ies), channel number(s), service provider, and reference path identifier(s) (RPI), as appropriate;***
- 4) radno vrijeme, prema potrebi/***hours of operation, as appropriate;***
- 5) geografske koordinate pozicije predajne antene u stepenima, minutama, sekundama i desetim dijelovima sekunde, prema potrebi/***geographical coordinates in degrees, minutes, seconds and thents of seconds of the position of the transmitting antenna, as appropriate;***
- 6) nadmorsku visinu predajne antene DME zaokruženu na najbližih 30 m (100 ft) i DME/P zaokruženu na najbližih 3 m (10 ft), nadmorsku visinu i elipsoidnu visinu praga poletno-sletne staze na koji slijeće ili elipsoidnu visinu fiktivnog praga zaokruženu na najbliži metar ili stopu/***elevation of the transmitting antena of DME to the nearest 30 m (100 ft) and of DME/P to the nearest 3 m (10 ft), elevation of GBAS reference point to the nearest metre or foot, and the elipsoid height of the point to the nearest metre or foot. For SBAS, the ellipsoid height of the landing treshold point (LTP) or the fictious treshold point (FTP) to the nearest metre or foot;***
- 7) poluprečnik opsluživanja u odnosu na referentnu tačku GBAS zaokružen na najbliži kilometar ili nautičku milju/***service volume radius from GBAS reference point to the nearest kilometre or nautical mile; and***
- 8) primjedbe/remarks.

**** AD 2.20 Lokalni saobraćajni propisi (Local traffic regulations)

Detaljan opis propisa, koji su primjenljivi u saobraćaju na aerodromu, biće naveden, uključujući i standardne rute za rulanje vazduhoplova, propise parkiranja, školski letovi i letovi za obuke i slične procedure, isključujući postupke za letenje.

**** AD 2.21 Postupci za smanjenje buke (Noise abtement procedures)

Detaljan opis postupaka za smanjenje buke koji su uspostavljeni na aerodromu.

**** AD 2.22 Postupci za letenje (Flight procedures)

Detaljan opis uslova i postupaka za letenje, uključujući radarske i ADS-B postupke, zasnovane na konceptu organizacije vazdušnog prostora na aerodromu. Ako su uspostavljeni postupci pri smanjenoj vidljivosti na aerodromu, njihov detaljan opis, uključujući:

- 1) poletno-sletnu stazu/staze i prateću opremu koja je dozvoljena za upotrebu u postupcima pri smanjenoj vidljivosti/**runway(s) and associated equipment authorized for use under low visibility procedures**;
- 2) definisane meteorološke uslove pod kojima se pokreće i prekida/završava sa upotrebom postupaka pri smanjenoj vidljivosti/**defined meteorological conditions under which initiation, use and termination of low visibility procedures will be made**;
- 3) opis oznaka/rasvjete tla za upotrebu po postupcima pri smanjenoj vidljivosti/**description of ground marking/lighting for use under low visibility procedures**.
- 4) primjedbe/**remarks**;

**** AD 2.23 Dodatne informacije (Additional information)

Dodatne informacije o aerodromu, kao što je pokazatelj koncentracije ptica na aerodromu, zajedno sa naznakom značajnog dnevnog kretanja ptica između mjesta odmora i mjesta hranilišta.

**** AD 2.24Kkarte koje se odnose na aerodrom (Charts related to an aerodrome)

Karte koje se odnose na aerodrom uključuju se po slijedećem redoslijedu:

- 1) ICAO karta aerodroma/helidroma /**Aerodrome/Heliport Chart – ICAO**;
- 2) ICAO karta parkiranja/pristanjanja vazduhoplova/**Aircraft Parking/Docking Chart – ICAO**;
- 3) ICAO karta aerodromske površine za kretanje/**Aerodrome Ground Movement Chart – ICAO**;
- 4) ICAO karta aerodromskih prepreka tip A (za svaku poletno-sletnu stazu)/**Aerodrome Obstacle Chart – ICAO Type A (for each runway)**;
- 5) ICAO aerodromska karta terena i prepreka (elektronska)/**Aerodrome Terrain and Obstacle Chart – ICAO (Electronic)**;
- 6) ICAO karta terena za precizni prilaz (precizni prilaz za Cat II i III poletno-sletne staze)/**Precision Approach Terrain Chart – ICAO (precision approach Cat II and III runways)**;
- 7) ICAO karta područja (odlazne i tranzitne rute)/**Area Chart – ICAO (departure and transit routes)**;
- 8) Karta standardnog odlaska – instrumentalna – ICAO/**Standard Departure Chart – Instrument – ICAO**;

- 9) ICAO karta područja (dolazne i tranzitne rute)/**Area Chart – ICAO (arrival and transit routes)**;
- 10) ICAO karta standardnog dolaska/**Standard Arrival Chart – Instrument – ICAO**;
- 11) ICAO karta nadzora minimalnih visina ATC/**ATC Surveillance Minimum Altitude Chart – ICAO**;
- 12) ICAO karta instrumentalnog prilaza/**Intrument Approach Chart –ICAO (foe each runway and procedure type)**;
- 13) ICAO karta vizuelnog prilaza/**Visual Approach Chart – ICAO**; and
- 14) koncentracija ptica u blizini aerodroma/**bird concentration in the vicinity of the aerodrome**;

Ako se neka od karata ne izrađuje, naznaka o tome mora da bude navedena u GEN 3.2 - Vazduhoplovne karte.

Napomena: Elektronska karta terena i prepreka aerodroma – ICAO na odgovarajućem elektronskom mediju može da sadrži u džepu/pregradi napravljenom na stranici AIP-a.

AD 3. HELIDROMI (HELIPORTS)

Kada na aerodromu postoji područje za slijetanje helikoptera, pripadajući podaci će biti navedeni pod **** AD 2.16.

Napomena – Umjesto ** treba da stoji odgovarajući ICAO lokacijski indikator.**

****** AD 3.1 Lokacijski indikatori i ime helidroma (Heliport location indicator and name)**

Zahtjev se odnosi na ICAO lokacijski indikator dodjeljen helidromu i ime helidroma. ICAO lokacijski indikator mora da bude integralni dio sistema obilježavanja podsekcija u sekciji AD 3.

****** AD 3.2 Geografski i administrativni podaci o helidromu (Heliport geographical and administrative data)**

Geografski i administrativni podaci o helidromu uključuju:

- 1) referentnu tačku helidroma (geografske koordinate u stepenima, minutama i sekundama), i položaj na helidromu/**heliport reference point (geographical coordinates in degrees, minutes and seconds) and its site**;
- 2) smjer i rastojanje referentne tačke helidroma od centra grada ili mjesta koje helidrom opslužuje/**direction and distance of heliport reference point from centre of the city or town which the heliport serves**;
- 3) nadmorsku visinu helidroma zaokruženu na najbliži metar ili stopu i referentnu temperaturu/**heliport elevation to the nearest metre or foot, and reference temperature**;

- 4) ako je primjenljivo, undulaciju geoida na položaju na kome je izmjerena nadmorska visina helidroma do najbližeg metra ili stope/***where appropriate, geoid undulation at the heliport elevation position to the nearest metre or foot;***
- 5) magnetnu deklinaciju zaokruženu na najbliži stepen, datum podatka i godišnju promjenu/***magnetic variation to the nearest degree, date of information and annual change;***
- 6) naziv operatera helidroma, adresu, telefon, telefaks, elektronsku poštu, AFS adresu i internet adresu, ako postoji/***name of heliport operator, address, telephone and telefax number, e-mail address and, if available website address;***
- 7) vrste saobraćaja koje su dozvoljene na helidromu (IFR/VFR)/***types of traffic permitted to use the heliport (IFR/VFR);***
- 8) primjedbe/ ***remarks.***

**** AD 3.3 Radno vrijeme (Operational hours)

Detaljan opis radnog vremena za službe na helidromu, uključujući:

- 1) operatora helidroma/***heliport operator;***
- 2) carinsku i pasošku kontrolu/***customs and immigration;***
- 3) zdravstveno i sanitarnu službu/***health and sanitation;***
- 4) AIS brifing kancelarija/***AIS briefing office;***
- 5) ATS prijavni biro (ARO)/***ATS reporting office (ARO);***
- 6) MET brifing kancelarija/***MET briefing office;***
- 7) služba kontrole letenja/***air traffic service;***
- 8) snabdjevanje gorivom/***fuelling;***
- 9) opsluživanje/***handling;***
- 10) zaštita/***security;***
- 11) odleđivanje/***de-icing; and***
- 12) primjedbe/***remarks.***

**** AD 3.4 Službe i sredstva za opsluživanje (Handling services and facilities)

Detaljan opis usluga i sadržaja dostupnih na helidromu, uključujući:

- 1) sredstva za opsluživanje robe/***cargo-handling facilities;***
- 2) vrste goriva i ulja/***fuel and oil types;***

- 3) objekte i sredstva za snabdijevanje gorivom/**fuelling facilities and capacity**;
- 4) uređaje i sredstava za odleđivanje/**de-icing facilities**;
- 5) hangarski prostor za helikoptere u prolazu/**hangar space for visiting helicopter**;
- 6) objekte za popravak helikoptera u prolazu/**repair facilities for visiting helicopter**;
- 7) primjedbe/**remarks**.

****** AD 3.5 Pogodnosti za putnike (Passenger facilities)**

Kratak opis pogodnosti za putnike dostupnih na helidromu, uključujući:

- 1) hotel/e na ili u blizini helidroma/**hotel(s) at or in the vicinity of heliport**;
- 2) restoran/e na ili u blizini helidroma/**restaurant(s) at or in the vicinity of heliport**;
- 3) mogućnost prevoza/**transportation possibilities**;
- 4) medicinske usluge/**medical facilities**;
- 5) banke ili pošte na ili u blizini helidroma/**bank and post office at or in the vicinity of heliport**;
- 6) turističke agencije/**tourist office**;
- 7) primjedbe/**remarks**.

****** AD 3.6 Spasilačko-vatrogasna služba (Rescue and firefighting services)**

Detaljan opis spasilačko-vatrogasnih usluga i opreme koja je na raspolaganju na helidromu, uključujući:

- 1) vatrogasnu kategoriju helidroma/**heliport category for firefighting**;
- 2) opremu za spasavanje/**rescue equipment**;
- 3) sredstva za uklanjanje oštećenog helikoptera/**capability for removal of disabled helicopter**;
- 4) primjedbe/**remarks**;

****** AD 3.7 Sezonska upotrebljivost – čišćenje (Seasonal availability - clearing)**

Detaljan opis opreme i operativnih prioriteta utvrđenih radi čišćenja helidromske površine za kretanje, uključujući:

- 1) vrstu opreme za čišćenje/**type(s) of clearing equipment**;
- 2) prioritete za čišćenje/**clearance priorities**;

3) primjedbe/*remarks*;

****** AD 3.8 Pristanišne platforme, rulne staze i mjesta provjere položaja (Aprons, taxiways and check locations/position data)**

Pojedinosti vezane za fizičke karakteristike pristanišne platforme, rulne staze i mjesta provjere položaja, uključujući:

- 1) oznaku, površinu i nosivost pristanišne platforme, parking pozicija za helikoptere/*designation, surface and strenght of aprons, helicopter stands*;
- 2) oznaku, širinu i površinu helikopterskih rulnih staza na zemlji/*designation, width and surface type of helicopter ground taxiways*;
- 3) širinu i oznaku helikopterskih vazdušnih rulnih staza/*width and designation of helicopter air taxiway and air transit route*;
- 4) lokaciju i nadmorsku visinu za tačke provjere visinometra zaokružene na najbliži metar ili stopu/*location and elevation to the nearest metre or foot of altimeter checkpoints*;
- 5) lokaciju tačke provjere VOR-a/*location of VOR checkpoints*;
- 6) položaj INS kontrolnih tačaka u stepenima, minutama i sekundama, te stotim dijelovima sekunde/*position of INS checkpoints in degrees, minutes, seconds and hundredths of second; and*
- 7) primjedbe/*remarks*.

Ako su kontrolne lokacije/pozicije prikazane na karti helidroma, zabilješka o tome biće naznačena u okviru ove podsekcije.

****** AD 3.9 Oznake i markeri (Markings and markers)**

Kratak opis oznaka i markera površina za završno prilaznje i polijetanje i rulnih staza, uključujući:

- 1) oznake zona završnog prilaza i polijetanja/*final approach and take-off markings*;
- 2) oznake rulnih staza, markere vazdušnih ruta i markere vazdušnih tranzitnih ruta/*taxiways markings, air taxiway markers and air transit route marker; and*
- 3) primjedbe/*remarks*.

****** AD 3.10 Helidromske prepreke (Heliport obstacles)**

Detaljan opis prepreka, uključujući:

1. identifikaciju prepreka ili oznaku/*obstacle identification or designation*;
2. vrstu prpreka/*type of obstacle*;

3. geografske koordinate položaja prepreka, izražene u stepenima, minutama i sekundama i destim diejlovima sekundi/***obstacle position, represented by geographical coordinates indegrees, minutes, seconds and tenths of seconds;***
4. nadmorsku visinu prepreke čija je vrijednost zaokružena na najbliži metar ili stopu/***obstacle elevation and height to the nearest metre or foot;***
5. označavanje prepreka, te vrstu i boju rasvjete prepreke (ako postoji)/***obstacle marking, and type and colour of obstacle lighting (if any);***
6. ako je moguće, naznaku da je popis prepreka dostupan u elektronskom obliku, i pozivanje na GEN 3.1.6/***if appropriate, an indication that the list of obstacles is available in electronic form, and a reference to GEN 3.1.6;***
7. naznaku NIL, ako je potrebno/***NIL indication, if appropriate.***

****** AD 3.11 Meteorološke informacije (Meteorological information provided)**

Detaljan opis meteoroloških informacija koje se pružaju na helidromu i naznaka koja meteorološka kancelarija je odgovorna za navedene usluge, uključujući:

- 1) naziv pripadajuće meteorološke kancelarije/***name of the associated meteorological office;***
- 2) radno vrijeme pružanja usluge i, po potrebi, određivanje nadležne meteorološke kancelarije izvan navedenog radnog vremena/***hours of service and, where applicable, the designation of the responsible meteorological office outside these hours;***
- 3) kancelarija odgovorna za pripremu TAF-a, te period važenja i interval izdavanja prognoza/***office responsible for preparation of TAF and periods of validity and interval of issuance of the forecast;***
- 4) raspoloživost trend prognoza za helidrom, te interval izdavanja/***availability of the trend forecast for the aerodrome, and interval of issuance;***
- 5) informaciju o tome kako se pruža informacija i/ili konsultacije/***information on how briefing and/or consultation is provided;***
- 6) vrstu dokumentacije koja je dostupna i jezike koji se koriste u dokumentaciji za let/***types of flight documentation supplied and language(s) used in flight documentation;***
- 7) karte i ostale informacije koje se prikazuju ili pružaju za informisanje ili konsultacije/***charts and other information displayed or available for briefing or consultation;***
- 8) dodatnu opremu dostupnu za obezbjeđivanje informacija o meteorološkim uslovima, npr. vremenski radar ili prijemnik za satelitske slike/***supplementary equipment available for providing information on meteorological conditions, e.g. weather radar and receiver for satellite images;***
- 9) ATS jedinicu/jedinice kojima se dostavljaju meteorološke informacije/***the air traffic services unit(s) provided with meteorological information;***

10) dodatne informacije (npr. ograničenje usluga i sl.)/**additional information (e.g. concerning any limitation of service, etc.)**.

**** AD 3.12 Podaci o helidromu (Heliport data)

Detaljan opis dimenzija helidroma i sa tim povezanih informacija, uključujući:

- 1) vrstu helidroma –površinski, helidrom na izdignutom objektu ili helidrom na platformi/**heliport type – surface level, elevated or helideck**;
- 2) dimenzije zone prizemljena i uzleta (TLOF) zaokružene na najbliži metar ili stopu/**touchdown and lift-off (TLOF) area dimension to the nearest metre or foot**;
- 3) smjer zone završnog prilaza i polijetanja (FATO) u odnosu na pravi sjever zaokružen na stoti dio stepena/**true bearings to one- hundredth of a degree of a final approach and take-off (FATO) area**;
- 4) dimenzije FATO zaokružene na najbliži metar ili stopu i tip površine/**dimensions to the nearest metre or fot of FATO, and surface type**;
- 5) površinu i nosivost TLOF-a u tonama (1000 kg)/**surface and bearing strenght in tonnes (1000 kg) of TLOF**;
- 6) geografske koordinate u stepenima, minutama, sekundama i stotim dijelovima sekunde, ako je primjenljivo, undulaciju geoida geometrijskog centra TLOF ili svakog praga FATO, zaokruženu na najbližih pola metra ili stope/**geographical coordinates in degrees, minutes, seconds and hundredths of second and, where appropriate, geoid undulation of the geometric centre of TLOF or each treshold of FATO**:
 - za neprecizne prilaze, zaokruženu na najbliži metar ili stopu/**for non-precision approaches, to the nearest metre or foot**;
 - za precizne prilaze, zaokruženu na najbližu desetinu metra ili stope/**for precision approaches, to the nearest tenth of a metre or tenth of a foot**;
- 7) nagib TLOF i FATO i nadmorsku visinu/**TLOF and/or FATO slope and elevation**:
 - za neprecizne prilaze, zaokruženu na najbliži metar ili stopu/ **for non-precision approaches, to the nearest metre or foot**;
 - za precizne prilaze, zaokruženu na najbliži deseti dio metra ili deseti dio stope/**for precision approaches, to the nearest tenth of a metre or tenth of a foot**;
- 8) dimenzije zone bezbjednosti/**dimension of a safety area**;
- 9) dimenzije čistine, zaokružene na najbliži metar ili stopu/**dimensions, to the nearest metre or foot, of helicopter clearway**;
- 10) postojanje zone bez prepreka/**the existance of an obstacle-free sector**;
- 11) primjedbe/**remarks**.

**** AD 3.13 Deklarisane dužine (Declared distances)

Detaljan opis deklariranih dužina zaokruženih na najbliži metar ili stopu kada je relevantno za helidrom, uključujući:

- 1) raspoloživu dužinu za polijetanje i, ako je primjenljivo, alternativne redukovane deklarirane dužine/*take-off distance available, and if applicable, alternative reduced declared distances*;
- 2) raspoloživu dužinu za prekinuto polijetanje/*rejected take-off distance available*;
- 3) raspoloživu dužinu za slijetanje/*landing distance available*; and
- 4) primjedbe, uključujući polaznu ili ulaznu tačku od koje počinju alternativne redukovane deklarirane dužine/*remarks, including entry or start point where alternative reduced declared distances have been declared*;

**** AD 3.14 Prilazna i FATO svjetla (Approach and FATO lighting)

Detaljan opis prilaznih svjetala i FATO svjetala, uključujući:

- 1) vrstu, dužinu i intenzitet sistema prilaznih svjetala/*type, length and intensity of approach lighting system*;
- 2) vrstu vizuelnog sistema pokazivača nagiba/*type of visual approach slope indicator system*;
- 3) karakteristike i lokaciju svjetala FATO područja/*characteristic and location of FATO area lights*;
- 4) karakteristike i lokaciju svjetala ciljne tačke za slijetanje/*characteristic and location of aiming point lights*;
- 5) karakteristike i lokaciju sistema TLOF svjetala/*characteristic and location of TLOF lighting system*;
- 6) primjedbe/*remarks*.

**** AD 3.15 Ostale svjetlosne oznake, rezervno napajanje (Other lighting, secondary power supply)

Opis drugih svjetlosnih oznaka i rezervnog napajanja, uključujući:

- 1) lokaciju, karakteristike i radno vrijeme helidromskih farova/*location, characteristic and hours of operation of heliport beacon*;
- 2) lokaciju i svjetlosne oznake pokazivača smjera vjetra/*location and lighting of wind direction indicator (WDI)*;
- 3) rubna svjetla rulnih staza i svjetla ose rulnih staza/*taxiway edge and taxiway centre line lights*;

4) rezervno napajanje, uključujući vrijeme uključivanja/*secondary power supply including switc-over time*;

5) primjedbe/*remarks*.

****** AD 3.16 Vazdušni prostor u kome se pružaju ATS usluge (Air traffic services airspace)**

Detaljan opis organizacije vazdušnog prostora u kome se pružaju ATS usluge uspostavljene na helidromu, uključujući:

1) oznaku vazdušnog prostora i geografske koordinate horizontalnih granica vazdušnog prostora u stepenima, minutama i sekundama/*airspace designation and geographical coordinates in degrees, minutes and seconds of the lateral limits*;

2) vertikalne granice/*vertical limits*;

3) klasifikaciju vazdušnog prostora/*airspace classification*;

4) pozivni znak i jezik/e na kojima ATS jedinice pružaju usluge/*call sign and language(s) of ATS unit providing service*;

5) prelaznu aposlutnu visinu/*transition altitude*;

6) radno vrijeme/*hours of applicability*; and

7) primjedbe/*remarks*.

****** AD 3.17 Sredstva za komunikaciju u pružanju ATS usluga (Air traffic services communication facilities)**

Detaljan opis sredstava za komunikaciju u pružanju ATS usluga uspostavljenih na helidromu, uključujući:

1) oznaku službe/*service designation*;

2) pozivni znak/*call sign*;

3) frekvenciju (frekvencije)/*frequency(ies)*;

4) radno vrijeme/*hours of operation*;

5) primjedbe/*remarks*.

****** AD 3.18 Radio-navigacioni i uređaji za slijetanje (Radio navigation and landing aids)**

Detaljan opis radio-navigacionih i uređaja za slijetanje vezanih za instrumentalno prilaženje i postupke u završnoj kontrolisanoj oblasti (TMA) helidroma, uključujući:

- 1) vrstu uređaja, magnetnu deklinaciju zaokruženu na najbliži stepen, prema potrebi, i vrstu podržanih operacija za ILS/MLS, osnovni GNSS, SBAS i GBAS/***type of aids, magnetic variation to the nearest degree, as appropriate, and type of supported operation for ILS/MSL, basic GNSS, SBAS and GBAS, and for VOR/ILS/MLS station declination to the nearest degree used for technical line-up of the aid;***
- 2) identifikaciju, ako je potrebna/***identification, if required;***
- 3) frekvenciju (frekvencije), prema potrebi/***frequency(ies), as appropriate;***
- 4) radno vrijeme, po potrebi/***hours of operation, as appropriate;***
- 5) geografske koordinate pozicije predajne antene u stepenima, minutama, sekundama i desetim dijelovima sekunde, prema potrebi/***geographical coordinates in degrees, minutes, seconds and tenth of seconds of the position of the transmitting antenna, as appropriate;***
- 6) nadmorsku visinu DME predajne antene/***elevation of the transmitting antenna DME to the nearest 30m (100 ft) and DME/P to the nearest 3m (10 ft);***
- 7) primjedbe/***remarks;***

****** AD 3.19 Lokalni propisi na helidromu (Local heliport regulations)**

Detaljan opis propisa koji važe za korištenje helidroma, uključujući prihvatanje letova za obuku, vazduhoplova koji nisu opremljeni radio-vezom, ultralakih vazduhoplova i sličnih, za manevrisanje na zemlji i parkiranje, isključujući postupke za letenje.

****** AD 3.20 Postupci za smanjenje buke (Noise abatement procedures)**

Detaljan opis postupaka za smanjenje buke na helidromu.

****** AD 3.21 Postupci za letenje (Flight procedures)**

Detaljan opis uslova i postupaka za letenje, uključujući radarske i ADS-B postupke, uspostavljenih na osnovu organizacije vazdušnog prostora na helidromu. Ako su uspostavljeni, detaljni opis postupaka pri smanjenoj vidljivosti na helidromu, uključujući:

- 1) površine zone prizemljenja i uzleta (TLOF) i pridruženu opremu manjenjenu u postupcima pri smanjenoj vidljivosti/***touchdown and lift-off (TLOF) area(s) and associated equipment authorized for use under low visibility procedures;***
- 2) definisane meteorološke uslove pod kojima se može ili pod kojima se prekida upotreba postupaka pri smanjenoj vidljivosti/***defined meteorological conditions under which initiation, use and termination of low visibility procedures would be made;***
- 3) opis oznaka i svjetlosnih oznaka koje se koriste u postupcima pri smanjenoj vidljivosti/***description of ground/lighting for use under low visibility procedures;***
- 4) primjedbe/***remarks.***

**** AD 3.22 Dodatne informacije (Additional information)

Dodatne informacije o helidromu, kao što su indikacije o koncentraciji ptica na helidromu, zajedno sa indikacijom o značajnim dnevnim kretanjima između odmorišta i zona hranjenja, u mjeri u kojoj je to izvodivo.

**** AD 3.23 Karte koje se odnose na helidrom (Charts related to a heliport)

Karte se uključuju po slijedećem redoslijedu:

- 1) ICAO karta aerodroma/helidroma/***Aerodrome/Heliport Chart – ICAO***;
- 2) ICAO karta područja/***Area Chart – ICAO (departure and transit routes)***;
- 3) ICAO karta standardnog instrumentalnog odlaska/***Standard Departure Chart – Instrument – ICAO***;
- 4) ICAO karta područja (dolazne i odlazne rute)/***Area Chart – ICAO (arrival and transit routes)***;
- 5) ICAO karta standardnog instrumentalnog dolaska/***Standard Arrival Chart – Instrument – ICAO***;
- 6) ICAO karta minimalnih radarskih apsolutnih visina/***ATS Surveillance Minimum Altitude Chart – ICAO***;
- 7) ICAO karta instrumentalnog prilaza (za svaki tip postupka)/***Instrument Approach Chart – ICAO (for each procedure type)***;
- 8) ICAO karta vizuelnog prilaženja/***Visual Approach Chart – ICAO***;
- 9) koncentracija ptica u blizini helidroma/***bird concentration in the vicinity of heliport***

Ako se neka karta ne izrađuje, izjava o tome treba da bude data u GEN 3.2 – Vazduhoplovne karte.